

Eva Mádrová
Velezrada
pro TGM

*Knihu věnuje vydavatel svému kmotrovi, panu Lud'kovi
Skálovi.*

Tato knížka je vzpomínkou, která by neměla vyblednout.

Dovolím si na tomto místě poděkovat nejen mamince za její skvělý text a hlavně za příklad, který nám svým nezlomným celoživotním postojem dala, ale také jejím přítelkyním Drahomíře, Radce a Renatě za jejich hezké vzpomínky, za krásná slova paní Pavle Váňové, kterými se s maminkou rozloučila, a v neposlední řadě také panu Martinu Jindrovi za to, že zprostředkoval maminciny vzpomínky celému národu na portálu Paměť národa.

Děkuji také paní Zdeňce Kujové za to, že mi umožnila fotografovat v prostorách bývalé brněnské káznice na ulici Cejl.

Vít Mádr, syn

Těm, kteří Boha milují, všechno slouží k dobrému

Eva Mádrová (roz. Kopřivová)
(9. července 1927 - 29. listopadu 2009)

Velezrada pro T G M

Říjen roku 1953 byl docela obyčejný měsíc a docela obyčejný byl i den, kdy odpoledne zazvonil telefon. Manželka mého přítele Mirka mi řekla vyděšeným hlasem: "Mirka i Zdeňka sebrali a odvezli do Prahy. Víím, že jsi s tím měla taky něco společného, tak ti volám." Lehce se mi podlomila kolena. S pomyšlením na odposlouchávaný telefon jsem ještě stačila vykoktat, že je to hrozné, ale já o tom nic nevím.

Potom nastaly dny a týdny čekání. Z počátku mne ovládl strach a chaos - dost silně. Nikomu jsem neřekla ani slovo, vše zůstávalo jen ve mně, ale bylo to hrozné. Jednoho dne dostal můj manžel dopis. Na zadní straně obálky byla nálepka: „Těm, kteří Boha milují, všechno slouží k dobrému.“ Četla jsem ta slova a náhle mne naplnil klid.

Věděla jsem najednou zcela přesně, že to, co mne čeká, musím přijmout a podstoupit. Věděla jsem, co dělám a následky jsou zde. Delší dobu mi bylo známo, že moji přátelé Mirek a Zdeněk jsou v ilegální skupině a po puči v únoru 1948 podávají zprávy o poměrech u nás do Francie. Mirek mne několikrát požádal, abych zprávy předala místo něho. Se spojkou jsem se setkala na lavičce na Petrově, přesně jako v románech.

V té době mi bylo 26 let, skončila jsem filosofickou fakultu a stihla udělat doktorát. Druhý rok jsem učila. Na gymnáziu samozřejmě nebylo místo. Po roce dojíždění na devítiletku do Vranovic jsem se dostala následující rok do Brna a učila jsem v Ústavu pro tělesně vadné. Jednoho dne se ředitel školy rozhlédl po pedagogickém sboru a řekl: "Někdo musí jít na přednášku. Je to o protilidové a protinárodní činnosti TGM." Nikdo samozřejmě nechtěl jít. Pohled ředitele padl na mne, nejmladší členku sboru a byla jsem vybrána.

Bylo to pro mne osudné. Prezidenta Masaryka jsem vždy nesmírně ctíla a jeho ideály humanity, demokracie i morálky byly mým životním krédem. Přednáška byla plná lží a útoků, nepravd, polopravd a osočování. Údajně byly nalezeny tajné dokumenty. Měla to být zásadní rána osobnosti TGM, kterého stále značná část národa ctíla. Přednáška vycházela ze stejnojmenné knihy, která vyšla v Orbisu za redakce Dr. Jana Pachty, přednosta politického oddělení kanceláře prezidenta republiky, a dále Františka Nečásk a Evy Raisové. Byla jsem hluboce pobouřena. Knihu jsem si opatřila a napsala dvanáctistránkový rozbor, kde jsem věcnými argumenty vyvracela nepravdy a urážky. V demokratickém státě by tento článek mohl vyjít v kterémkoli časopise. Za komunistické totality to byla velezrada.

Předala jsem článek Mirkovi, který jej odeslal do Francie. Netrvalo to ani celý rok, kdy byla tato skupina sedmi lidí, vedena Dr. Zdeňkem Kesslerem, prozrazena.

A teď, na podzim 1953 jsem tedy čekala, kdy při nelidských výsleších mých přátel padne i mé jméno. Trvalo to 6 týdnů a ten den přišel 26. listopadu, v mlhavé odpoledne. Po mém příchodu ze školy se ozval zvonek a dva "nenápadní" pánové s pražským přízvukem prohlásili, že mne potřebují odvést ke krátkému výslechu v Brně, hned se vrátím. Začali se okamžitě přehrabávat v pokoji, kde jsme s manželem bydleli u mých rodičů. Manžel byl ten den v Praze a rodiče stáli jako dva solné sloupy, bezmocní a vyděšení.

Prohlídka trvala několik hodin. Vzali spoustu písemností. U manželova harmonia se zastavili a řekli: "Otevřete to piano." Otevřela jsem jej a sdělila, že je to harmonium. Byl večer, když mne vyzvali, abych s nimi šla na krátký výslech. Já jsem ovšem věděla své. Poslední pohled rodičům zhrouceným v zoufalství a bezmocnosti.

Před domem stál tehdy známý černý tatraplán (auto mocipánů a StB) s pražskou značkou. Čekali tam dva další muži. Dva z nich mne posadili na zadní sedadlo mezi sebe. Pouta mi nedali. Nikdo mi neřekl ani slovo, bavili se mezi sebou. Rychle jsme míjeli Brno a směřovali k Praze. Přiznávám se, že jsem si tehdy přála, abychom se vybourali a já skončila raději někde mrtvá, než abych musela snášet to, co mne čekalo.

Při vjezdu do Prahy mi zavázali oči. Teď už mne obklopila jen černá tma - tma noci, šátku i tma v duši. Slyšela jsem jen lomoz, hrubé hlasy a zažívala nevlídné postrkování. Dveře při otvírání a zavírání řinčely, vodili mne po schodech nahoru a dolů. Ve stroze zařízené místnosti mi šátek sundali a bylo mi sděleno, že jsem zatčená. Na můj dotaz "Proč?", estébák v civilu zamumlal: "Vy víte." Ptát se bylo zbytečné, prostě neodpovídali. Zavedli mne do další místnosti, kde stály dvě estébačky. Jedna z nich na mne křikla: "Svléct do naha!" Potom následoval rozkaz dělat dřepy. Bylo jich snad čtyřicet nebo padesát, nevím. Potom jsem dostala velkou režnou halenu a režné pánské kalhoty, bez knoflíků i tkaniček. Vzali mi brýle a teď jsem byla ještě ke všemu poloslepá. Strčili mi k podpisu papír, kde byl seznam věcí v mém bytě. Úplně malý, zcela zasunutý smysl pro humor se probudil, když jsem četla: varhany.

Potom mi opět zavázali oči a následovalo postrkování, dupot a křik. I později to vždy vzbuzovalo dojem, jako by kolem mne byla spousta lidí. S řinčením se otevřely kovové dveře.

Po sundání šátku jsem byla v holé cele. Ve stěně dva obdélníky (skládací postele), na druhé straně zdi sklapovací deska stolku a dvě sedátka. Cela asi 3x2,5m velká. Vedle dveří s kukátkem bylo téměř nekryté turecké WC s kohoutkem na vodu. Nahoře šedě zamlžený úzký pruh okna krytého mříží

a dole malý otvor, opět krytý mříží. Později jsem zjistila, že z tohoto otvoru dvakrát denně na několik minut vycházelo teplo.

Kovové dveře se s řinčením zavřely, oko zůstalo nějakou dobu na kukátku. Zůstala jsem úplně sama, vydaná absolutnímu zlu. Zlu, strachu, bezmoci a nejistotě. Zlu záměrně ničícímu důstojnost člověka a drtícím jej až do kořene jeho bytosti. Stála jsem v holé cele a hleděla před sebe. Pláč zůstal zaražený někde hluboko ve mně. Nevím, jak dlouho jsem zde stála, několik hodin určitě. Potom se rozletěly dveře mé cely, vešli dva estébáci, hodili na zem deku a vyklopili jakési lehátko, těsně nad zemí. Přikázali mi, abych si lehla a další povel zněl: "Ruce stále na dece." Při ležení mi stále svítilo ostré světlo do očí. Světlo, které zhaslo pouze ve dne. Povel: "Ruce stále na dece!" bezpečně zajišťoval, že nikdo z vězňů neusne. V celách byla strašná zima. Deka chatrná a špinavá. Pokud člověk usnul, automaticky schoval ruce pod deku. V tom okamžiku začalo bušení na dveře a křik: "Ruce!" I mně se stalo, že jsem usnula a strčila ruce pod deku. Následovalo surové bušení na dveře a křik. Spánek už nepřicházel. To byl ostatně také účel. Když nebušili na mé dveře, tloukli někde vedle a nadávky se sypaly. Celou noc světlo do očí, zima a řev. Jen nadlidské vyčerpání a mé mládí mohly způsobit, že jsem chvílemi přece jen spala.

Brzy ráno přišel povel složit deku na zem před ústřední topení, zaklapnout postel, vyklapnout sedátko a desku stolu. Někdo všoupl ešus s podivnou tekutinou a kouskem chleba. Za chvíli byly ešusy opět posbírány.

Dlouho se nedělo nic. Potom vtrhli do cely opět dva estébáci a dostala jsem vynadáno, že se nehlásím. Příště, kdykoli někdo vstoupí, řeknu: "Číslo 1175 hlásí, že je vše v pořádku." Jsem tedy pouhé číslo, bez jména a identity, vydaná všanc všemu, co se jim zachce. Ironie této věty byla opravdu hluboká a nelze ji zapomenout. Na dotaz, kdy se

mnou bude někdo mluvit, jsem nedostala odpověď. Brzy jsem zjistila, že ptát se na cokoli nemá smysl. Mlčení bylo skoro horší než nadávky, dokonalo pocit, že člověk je zcela izolován a ztracen. Proto chodili zásadně vždy dva – co kdyby jeden podlehl záchvěvu lidskosti?

Několik dnů se nedělo vůbec nic. Jen těžko je možné popsat tyto dny, které sestávaly z minut, čtvrt hodin a hodin – dlouhé, bezčasové nic, do kterého byl člověk vržen bez jakékoli přípravy. Rodina, práce, běžný svět – to vše se stalo úplně neskutečné. Jen bezbřehé, dlouhé prázdno, zdánlivě bez budoucnosti a konce. A kolem zlo, nejistota a úzkost očekávání. K tomu hlad, zima a noci beze spánku. Chybějící smyslové podněty a jakýkoli lidský kontakt. Bezvadně vypočítáno, jak zničit lidskou bytost, jak ji otupit, zdeptat, zbavit vší naděje. Odejmut jí sílu k odporu, učinit povolnou. S t o j í c í č a s . Bylo těžké to vše zpracovat, najít v této situaci sílu a orientaci. Bůh mi tehdy pomáhal a sčítal mé slzy.

Asi za týden zařinčely v noci dveře, a když jsem odhlásila, že u čísla 1175 je vše v pořádku, beze slov mi zavázali oči. Začalo postrkování – nahoru – dolů – výtah – několik dveří – nebylo možno se orientovat. Později jsem se domnívala, že mne záměrně vodí stále dokola. Šátek mi sundali v místnosti, kde byli tři muži v civilu – jeden seděl, dva stáli. Výslech začal. Stála jsem u zdi, bez brýlí poloslepá a čelila přívalu lží, výhrůžek a ponižování. Netýkalo se to jen lidí z mé skupiny, ale špinění byli mí rodiče a hlavně Ada, můj manžel, který byl farářem. Když jednomu estébákovi došel dech, začal druhý nebo třetí, někdy křičeli i dva současně. Výslechy nelze popsat – uplynulo 49 let a nikdy jsem o nich nehovořila. Život šel přes ně dál, ale někde v hloubi nitra jsou stále doutnajících, nevyhaslé.

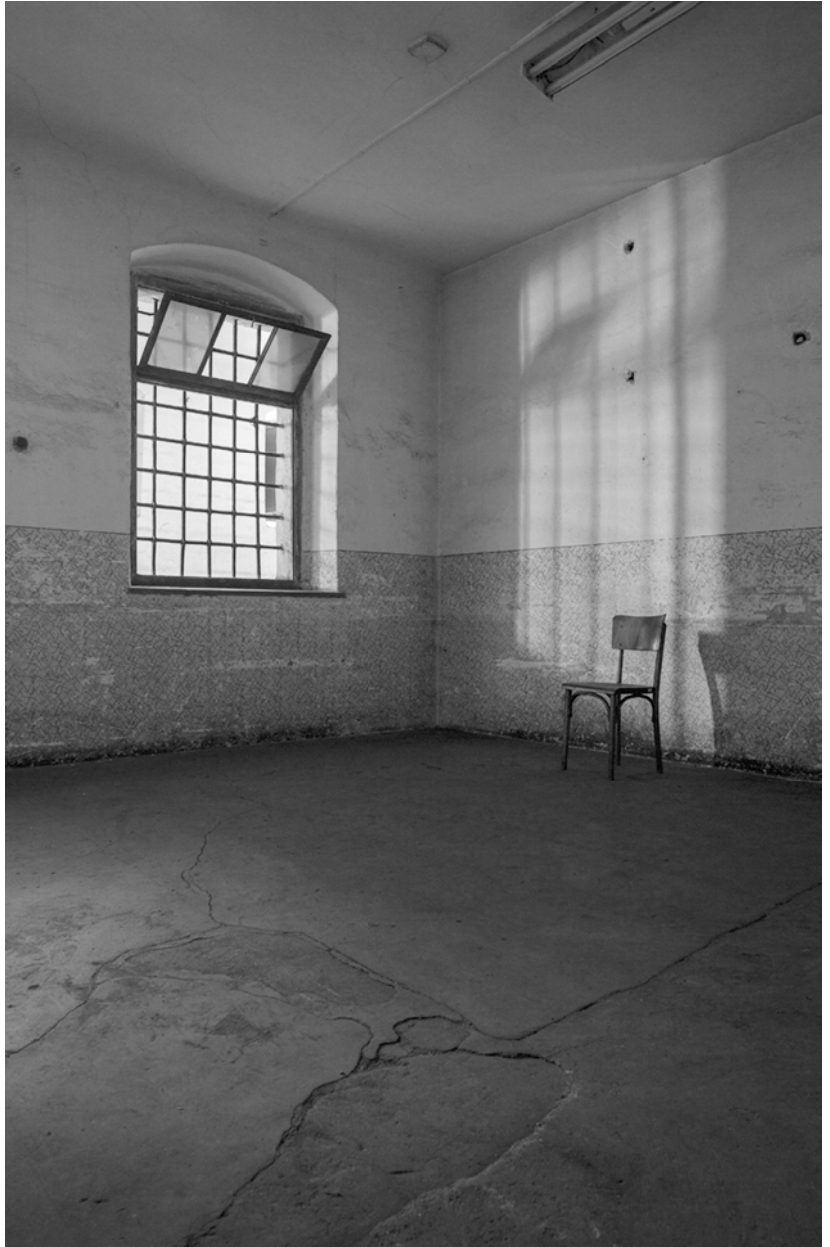
Shrnu jen hlavní události. Můj hlavní vyšetřovatel měl asi 35 let, vlnité nazrzlé vlasy, vodnaté, chladné oči a dlouhé,

pěstěné nehty. Ty další, kteří přicházeli na pomoc, aby naháněli větší hrůzu, jsem si nezapamatovala. Jméno svého vyšetřovatele jsem neznala a ani teď jsem po něm nepátrala. Přesto dnes vím, že se jmenoval Loskot.

Stála jsem hodiny u stěny, proti psacímu stolu, kde seděli „oni“. Měla jsem ve skupině nejlehčí roli, bylo nás sedm a šest jich bylo zatčeno přede mnou. Nemohla jsem tedy už nikoho prozradit. To bylo mé štěstí, v otázkách zrady a neubližování jsem byla velmi nekompromisní. Musela jsem však být opatrná, abych neprozradila něco, co se snad druhým podařilo zamlčet. Znamenalo to čelit nespočetným hrozbám – mohu být na samotce rok i více, oni mají čas. Zpráva „zastřelena na útěku“ vyřeší jakoukoli situaci. Vyhrůžky se týkaly i mé rodiny – mohou kohokoli z nich zavřít, vyhodit ze zaměstnání. Jindy citově vydírali: „Rodina o vás nic neví, a pokud nebudete mluvit, nikdy se nedozví ani kde jste.“ Ani vyhrožování nepřetržitým chozením beze spánku nebylo příjemné. Dnes si už ani vše nepamatuji a psaná slova nikdy nedokážou vyjádřit hrůzu a beznaděj tehdejší situace.

Probírali i mou korespondenci, kam jsem chodila, s kým jsem se stýkala, co kdo říkal, co měl na sobě, co koho zajímalo. Tyto zdánlivě neškodné otázky byly vlastně databankou pro možné vydírání dalších lidí. Pochopila jsem to až později a fungovalo to celých 40 let, pokud režim trval. Když někdy chtěli někoho „zmáčknout“, zaplavili ho náhle tolika znalostmi o něm samém, že zůstal zcela vyděšený, s pocitem, že „oni vědí všechno“.

Pokud se týkalo výslechů, nakonec ztratili „oni“ nervy dříve než já: hrála jsem trochu hloupou naivku. Vydržela jsem vždy až do doby, kdy se prořekli nebo zařvali, že přece musím vědět to či ono. Takže jsem to připustila a přece jen jsme postupovali kupředu. Musela jsem si ale stále pamatovat, co jsem už řekla a být stále ve střehu.

Bylo mi tehdy 26 let a měla jsem za sebou šťastné dětství v krásné rodině. Mládí jsem prožívala za války, bylo i černé, ale zase ne tak úplně. Optimismus šestnácti let vždy věřil v dobrý konec všeho. Obrovské naděje po válce ukončil rok 1948. Od prvního počátku mi bylo jasné, k jaké tragedii dochází. Začátek mého manželství v roce 1950 byl poznamenán vážnými nemocemi (můj manžel a maminka), ale to vše se odehrávalo v laskavých rodinných vztazích a v morálním klimatu, kde jeden druhému byl oporou. Zlo sice bylo kolem, ale nikdy nebylo zaměřeno přímo na mne.

A náhle, během jednoho dne, nastal zlom - ocitla jsem se úplně sama, bezbranná, poloslepá, vydaná organizovanému násilí. V síti fanatismu zla, který lámal duši a s každou myšlenkovou odchylkou odsoudil k zániku i toho, kdo byl jejím nositelem. „Kdo není s námi, je proti nám.“ A kdo je proti nám, toho je třeba zničit, celého, jeho důstojnost, poslední jiskru lidství, vymýt jeho mozek. Není to člověk, ale nepřítel bez práva na existenci.

V roce 1953 byl zatčen generální tajemník KSČ Slánský a zemřel Stalin. Ve vyšetřovacích metodách bylo zastaveno ve většině případů fyzické násilí, přesněji řečeno mučení. Ale psychické týrání bylo dovedeno k mistrovství a pokračovalo dál. Dovedlo ponížít člověka až v samé podstatě středu jeho bytí, zničit naději i víru ve vůbec nějakou budoucnost. Také otupit, nebo dovést i k psychickému kolapsu či šílenství. K tomu hlad, zima a nespání ničily i tělo. Člověk jako psychofyzická jednotka, pokud nebyl vybaven zvlášť velkou vnitřní odolností, se hroutil. Několikrát jsem slyšela z některých cel, jak někdo psychicky nevydržel a bylo slyšet zoufalé volání: „Pomoc! - Nemohu dýchat! – Dusím se! – Umírám!“ atd. Nedělo se nic, hlas volal i hodinu, až zmlkl. Po několika týdnech mé vazby začal zcela blízko mé cely naříkat další mužský hlas. Chvilé tichého kvílení střídalo hlasité volání o pomoc: „Otevřít! – Vzduch!“ – zoufalství v hlase bylo zřejmé.

Někdy bylo slyšet otvírání dveří a nadávky. Ale potom zvolili ten nejhroznější trest: nijak nereagovali. Celé hodiny hlas křičel, prosil – ale bylo ticho. Asi po týdnu hlas slábl a měnil se v těžké, nesrozumitelné vzlyky. A najednou bylo ticho. Myslím, že toho člověka nechali zešílet. Nikdy jsem se nic konkrétního nedozvěděla.

Kdo neprožil hrůzu samoty v cele, nikdy nepochopí, jak je strašná beznaděj, bezmocnost a úzkost, které člověka zaplavovaly. Jednou jsem se také setkala s vězeňským lékařem – vysoký, silný, se zcela neosobním pohledem. Vešel do cely – dodnes nevím proč. Díval se na mne štítivě, jako na obtížný hmyz a opět odešel. Od té doby chápu, že v koncentračních táborech dělali lékařské pokusy na živých lidech. Ostatně, tušila jsem to a později mi to bylo potvrzeno, že právě v Ruzyni někteří gestapáci předávali své zkušenosti s vyšetřováním vězňů.

To byl tedy svět, který mne náhle obklopil. Není možné popsat dlouhé dny, týdny, měsíce, které sestávaly z nekonečných vteřin. Přetrvávalo jen vědomí všudypřítomného zla a úplné nejistoty, jinak se nedělo vůbec nic. Sedět tvář k okénku nebo chodit tři metry sem – tam, tam – sem. Celé hodiny a dny bez konce. K tomu dlouhé noci beze spánku. Toto nadčasové „nic“ bylo přerušováno jen hrůzou nepravidelných výslechů, často v noci. Co všechno se promítalo v mysli, kam až dospěly myšlenky... Tomu, že jsem si zachovala psychické zdraví, jsem vděčila asi dobrému základu a pevné stabilitě z dětství, Boží pomoci a také svému mládí. Cítila jsem, že Bůh je stále se mnou. Pomáhala mi i moje životní filozofie. I v těchto podmínkách jsem stále byla přesvědčena, že to, co jsem udělala, bylo správné. Když jsem stála při výslechu bezmocně u zdi a několik estébáků na mne střídavě řvalo, dokázala jsem na ně pevně hledět a myslet si: „Neponižují mne, ponižují sami sebe. Ponižují svou vlastní lidskost, ne moji.“

Toto poznání mi pomáhalo celé roky, v kriminále i při životě v totalitě.

To, že jsem nikdy (ani dnes) nelitovala toho, co jsem udělala, bylo pro mne strašně důležité. Jediné, čeho jsem hluboce litovala, byla bolest, kterou jsem připravila svému manželovi a rodičům.

Měla jsem, i v tomto naprosto zrůdném prostředí, vždy jasné přesvědčení, že jsem jednala v zájmu pravdy, v zájmu boje proti lži a násilí. I v zájmu svobody pro budoucnost. Tento názor sdílím dodnes, i když po návratu jsem se často setkala s otázkou: "A cos z toho měla? Vždyť to ani nic nezměnilo!" Myslím si, že každý dobrý čin odporu má svůj význam. U totalitních režimů boří zdání jejich všemocnosti, ukazuje, že i hrozbě strachu není nutno podlehnout – a to doma i na poli mezinárodním. Mimoto věřím, že nejen činy, ale i myšlenky jsou energie, které formují život ve světě. Ještě před zatčením jsem viděla film Sedmý kříž podle románu Anny Sedlmeierové. Film o obětech nacistického režimu v Německu. Část děje vyjadřovala myšlenku, kterou potvrzují dějiny: pravda nevíteží náhle. Boj se zlem bývá dlouhý. Příkop, přes který je nutno se dostat, musí být nejprve zaplněn těly bezejmenných obětí, aby vítězové mohli přejít. Moje víra, že život má smysl jen v napomáhání dobrému, se ve mně rozvíjela od mého mládí (dnes je to nemoderní a plné patosu, ale já přesto stále věřím, i v době postmoderny, že existují alespoň základní, trvale platné lidské hodnoty). Tyto věci mi byly i uprostřed tohoto utrpení jasné.

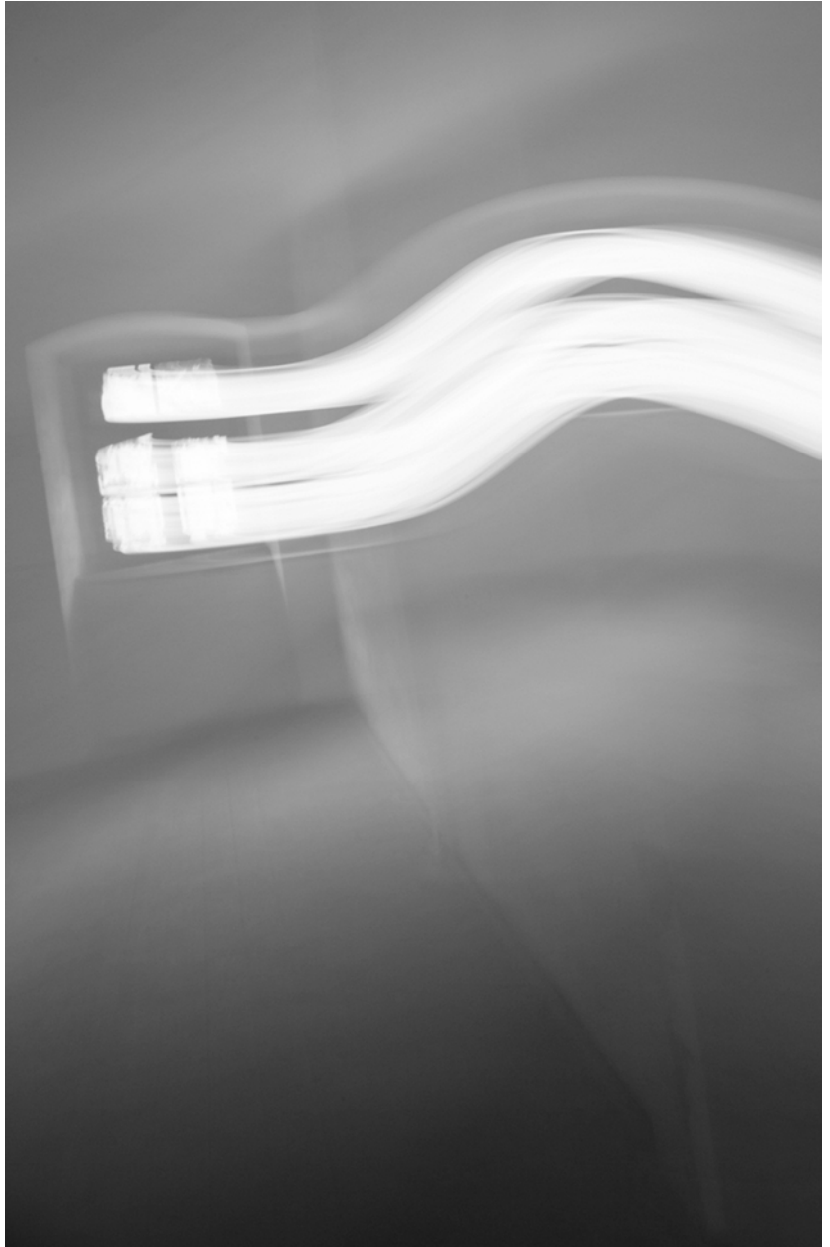
Ale nepomáhalo to proti tomu, aby se čas nestal jen těžce zvladatelným protivníkem, hradbou vteřin posunujících se neznatelně kupředu. Člověk bez podnětů, zcela izolovaný od světa. Nekonečné kroky tři metry dlouhou celou, sem – tam, tam - sem, stále dokola. Nebo sezení na tvrdé stoličce, ruce směrem k okénku pro bachaře, oči upřené někam do

neznáma. Jen myšlenky mohly překonávat tyto hranice. Mohly snít o domově, o jiném světě, nebo se také propadat do zoufalství.

Vteřina za vteřinou, jedna za druhou, všechny stejné. Vteřiny, hodiny, dny a měsíce. Ano, měsíce. Kolikátého je dnes vlastně? Nebylo vůbec snadné udržet vědomí správného data. Jeden den za druhým, úplně stejný. Ticho nebo řev. Hlad, zima, noc beze spánku. Ve dne zákaz usnout. Jednou mne spánek při sezení na stoličce přece přemohl. V tom okamžiku byli dva estébáci v mé cele a řvali, dnes už nevím co. Nařídili mi chodit, nesměla jsem si sednout. Nikdy bych nevěřila, že člověk může usnout v chůzi. Ale asi po hodině chození se mi to podařilo. Nový řev. Přinutili mne v mrazu, který byl na cele, dát si hlavu pod vodovodní kohoutek a polít se studenou vodou. Při další chůzi jsem už opravdu neusnula.

V tomto ovzduší proběhly i Vánoce. Jednoho dne jsem si uvědomila, že podle mých časových výpočtů by měl být Štědrý den. Řev a tlučení na chodbě byly stejné jako vždycky, nic nenasvědčovalo tomu, že by to měl být den narození Ježíše, svátky pokoje a lásky. Nebyla jsem si jistá, jestli jsem se ve svých výpočtech nezmýlila. Potom nám ale brzy po obědě strčili ešus s večeří. Chléb a nedefinovatelná pomazánka. Kapr chyběl. Tak časná večeře bývala pouze v neděli. Pochopila jsem, že Štědrý den přece jen je. V kuchyni chtěli odejít dříve domů. Seděla jsem, vzpomínala na rodiče i Adu a ostatní přátele. Přemýšlela jsem i o tom, jak vzdálený je mi v tomto prostředí běžný život, jak neskutečné je poselství Vánoc.

Náhle jsem cítila, jakoby světlo na cele, které mi trvale svítilo do očí, bylo zastíněno světlem jiným. Cela byla zastíněna jasmem, zcela odlišným od světla žárovky. Spíš jsem to světlo cítila, než viděla. Věděla jsem náhle zcela zřetelně, že Ježíš je zde se mnou. V mém nitru se rozhostil pokoj a mír.

Radost, navzdory všemu. Ten Štědrý večer byl nakonec krásný. Už nikdy, v žádném pozdějším večeru, se mi tento pocit nevrátil.

Zima postupovala, topení většinou nefungovalo. V mrazivé cele jsem se myla ledovou vodou a cvičila. K ohromnému řehotu estébáků, kteří to pozorovali okénkem. Kupodivu jsem však neonemocněla.

Výslechy postupovaly. Často v noci, oči zavázané vždy už v cele, postrkování po chodbách dál až k místnosti, kde čekal můj hlavní vyšetřovatel. Přicházeli i další, vždy se jich několik střídalo. Slyšela jsem nejrůznější výhrůžky – mohu na samotce být několik let, mít zákaz spánku i sezení, což znamenalo chodit ve dne i v noci. Později jsem se dozvěděla, že to nebylo výjimečné, po několika dnech se každý totálně zhroutil. Slyšela jsem, že mohou zavřít manžela i tatínka, nebo mohou všechny vystěhovat z bytu. Slova „zastřelena na útěku“ často opakovali. Dozvěděla jsem se také, že nebezpečnější je „farář bez kutny, než ten s kutnou“ – týkalo se to mého manžela.

Jindy zase hráli na citovou stránku (chtěli, aby to, co sami zavinili, cítil vězeň jako svou osobní vinu). Připomínali mi, jestli vím, jak moje rodina trpí, když o mně nic neví. „Kdybyste vypovídala, mohla byste napsat domů.“ To, že doma trpí, mi nemusel nikdo připomínat. Měla jsem nejhodnější rodiče, maminku těžce nemocnou a Ada byl jistě zoufalý. To, že nedali rodině žádnou zprávu, bylo promyšlené týrání. Nejistota byla to nejhorší.

Přesto má hlava zůstala jasná, můj postoj „nesehnutý“. Věděla jsem, že za žádnou cenu nesmím nikomu ze spoluvězňů ublížit. To jsem také dodržela. Dokázala jsem čekat a odolávat, až sami řekli, co vědí. Moje trpělivost byla přece jen větší než jejich. Nakonec vždy ve vzteku vykřičeli, že

to či ono musím přece vědět a já jsem to mohla doznat.

Překulil se nový rok 1954 a došlo k podpisu protokolu. Vězeň neměl žádnou šanci. O nějakém právu či právníkovi nebylo ani řeči, nepřipouštěla se ani diskuse o tom, co napsali. Doznala jsem, že jsem chtěla poškodit státní zřízení a zhanobila je ve svém článku o Masarykovi. Podepsala jsem. Potom jsem dostala stránku nalinkovaného papíru a mohla jsem napsat domů. Stáli netrpělivě nade mnou a já jsem psala roztřesenou rukou, že jsem zdravá, v pořádku a ať nemají starosti.

Estébáci se mne zeptali, jestli nemám nějaké přání. Měla jsem: vrácení brýlí a snad nějakou knihu. Přívětivě se smáli a nesplnili ani jedno.

Protokol byl podepsán, ale v mé cele se nic nezměnilo – vteřiny byly stále delší a delší. Potom však přece nastala proměna, byla jsem jak na jiném světě. Jednoho dne se dveře otevřely a do cely byla strčena dívka ve vězeňském úboru. Byla to Milada, vyšší, štíhlá, vyšetřovaná v rámci jiné skupiny a byla z Prahy. Konečně jsem se dozvěděla, kde jsem. Podle okolních zvuků určila, že jsme na Ruzyni.

Život se zcela změnil. Mohly jsme si povídat, vzpomínat i věřit v lepší budoucnost. Strašné osamění skončilo, ve chvílích malomyslnosti jsme se mohly podepírat, beznaděj byla menší.

Tato má radost však netrvala ani tři týdny. Jednoho dne mne nechali obléct do civilních šatů, ve kterých jsem přijela, a zavázali mi oči. Šaty mi připadaly úplně neskutečné, sáhla jsem si na ně a nemohla jsem uvěřit, že jsem je ještě před několika měsíci nosila jako relativně svobodný člověk. Se zavázanýma očima mne dostrkali k antonu. Auto bylo zřejmě rozděleno na několik malých, od sebe oddělených, temných

komůrek, se sedačkou a uzamykatelnými dveřmi. Okénko žádné. Rozjeli jsme se a já jsem seděla ve tmě a představovala jsem si města, lidi a krajinu - svět, který mi připadal úplně neskutečný. To, že lidé chodí po ulicích, nakupují, baví se – to vše mi připadalo jako neskutečný film.

Jeli jsme dlouho, celý den o hladu a žízni, v hrozně zimě, bez představy, kam mne vlastně přesunují. Když jsem tiše zaklepala na boční stěnu, dostala jsem odpověď, ale tehdy jsem ještě neznala morseovku, takže jsem nic nezjistila. Kterýsi estébák dostal záchvat „lidskosti“, odemkl a nabídl mi cigaretu. Odmítla jsem a byla jsem moc ráda, že nekouřím. Před ztuhnutím a omrznutím mne zachránily mé cviky. Děkala jsem do omrzení desítky polodřepů (na celé dřepy nebylo v kabině místo) a různě jsem mávala rukama. Když mne večer vysadili ve vězeňském dvoře, mohla jsem stát na vlastních nohách. Vezli několik vězňů a koutkem oka se mi podařilo zahlédnout, že jsou zde i mí „spolumukli“. Zdeněk Kessler byl tak ztuhlý, že spadl na zem. Co s ním udělali nevím, poněvadž mne rychle odváděli pryč.

Po chvíli jsem pochopila, že jsem v Brně, ve staré věznici na Cejlu. Nastala nová etapa mé dlouhé pouti.

Oprýskaná, prastará věznice budila děsivé pocity ze zcela jiných důvodů než Ruzyň. Tmavé, dlouhé chodby, obrovské místnosti, vše omšelé, holé, špinavé. Budova nepoznala rekonstrukci a taková modernizace, jako vodovodní kohoutky a splachovací WC, se jí zdaleka *vyhnula*. Alespoň v prostorách pro vězně. Bachaři měli stejně blízko k nadávkám a vyhrůžkám jako na Ruzyňi, přece většinou odpověděli na otázku, i když po svém. Prostředí bylo tvrdé a hrubé, ale nelidská osamělost ustala.

Zavedli mne do velké místnosti, kde na mne zvědavě hledělo několik párů očí. Dostala jsem své brýle a na chodbě

byla polička, na kterou mi poprvé uložili můj kartáček na zuby, který jsem měla při zatčení už připravený.

Na cele bylo pět mladých děvčat, prostitutky a zlodějky, tři z toho byly Romky. V místnosti byl dlouhý, dřevěný stůl a dvě lavice. V rohu bylo několik složených slamníků a dek. Také tam byla zástěna a za ní stál kýbl – „žanek“. Vynášel se 1x denně. Komfortní WC. Jinak byla místnost zcela holá. Vše odřené, špinavé. Ve dne pološero, večer slabá žárovka, která se na noc zhasela. Okna byla ze tří čtvrtin šedě zamalovaná, horem pronikalo trochu světla.

V určitou dobu zadrnčel zvonek (hodinky nikdo neměl) a děvčata si vzala každá nějaký slamník a deku, položily je do řady ve středu místnosti a lehly si. Slamník a deka zbyly i pro mne. Slamník už jistě zažil mnoho vzdechů a slz a deka určitě neviděla vodu už mnoho let. Hadrovitý oblek (pánská halena a kalhoty), který jsem vyfasovala, sloužil ve dne i v noci. Hygiena byla cizí pojem, ale za dané situace na to člověk ani nemyslel.

Za chvíli zadrnčel opět zvonek, zhaslo se světlo a muselo být úplné ticho. Před usnutím jsem měla nádherný zážitek. Někdo z předchozích vězňů vyškrábal v zamalovaných oknech malý otvor – a tímto otvorem svítila hvězda! Viděla jsem ji! Prvního posla mého bývalého života a chtěla jsem věřit, že i naděje. Nikdy mi žádná hvězda nepřipadala tak krásná. Potom jsem po dlouhé době poprvé tvrdě usnula.

Ráno nás budilo opět drnčení budíku. Bylo to asi velmi časně, ale nikdy jsem se nedozvěděla, v kolik hodin to bylo. Složily jsme slamníky a deky. Jídlo strkali chodbaři (mukli k této činnosti určení) v ešusech na celu. Děvčata tvrdila, že do žbrundy, zvaná káva, dávají brom. Nevím, jestli to byla pravda.

Musela jsem si zvykat na zcela nový průběh dne. Začínala jsem se seznamovat s brněnským podsvětím, naštěstí mi pomáhal můj přirozeně dobrý vztah k lidem. Za celou dobu mého pobytu se na cele vystřídal dost velký počet prostitutek, které ovšem nebyly zatčeny za svou hlavní činnost, ale za okrádání zákazníků nebo i plánované loupeže. Také se o tom se smíchem bavily, jak mužské úspěšně obíraly, ti to většinou nehlásili, takže tato činnost byla výnosná. Také se pochechtávaly, když si sdělovaly, jaké praktiky platily na staré dědky a co zamotá hlavy zelenáčům. Mé znalosti vzrůstaly i v jiných oborech – jak krást v tramvaji, v bytě, na plovárně, v restauraci atd. Bavila nás i jedna starší Romka, která kradla králíky, tehdy hojně chované. Vylomila plot, nebo jej přelezla, králíkovi zakroutila krkem a šup do pytle. To potom byla bašta. Jednou měla smůlu, ale s rizikem se musí počítat, stejně půjde za chvíli domů (při tomto popisu si jasně uvědomuji rozdíly mezi tehdejší kriminalitou a jejím posunem po roce 1990 a dále).

Na cele byl celý den hluk a křik. Děvčata povídala jedna přes druhou, slyšela jsem mnoho srdceryvných příběhů, které začínaly tím, že sedí nevinně. Vypravovaly i mnoho ze života, v jejich psychologii dominoval dnešní den a životní hodnoty chyběly. Temná zákoutí jejich životů mnoho vysvětlovala. Naučila jsem se hantýrku brněnského podsvětí, v uších mi zněly pouťové šlágry o tom, jak milý milou opustil. Emocionalita byla silná, životní hodnoty slabší, slova se nekryla s činy. Téměř denně vznikaly hádky, někdy i rvačky, nespoutaný křik. Někdy vtrhl dovnitř bachař, všem vyhrožoval, ale postih nebyl.

Stála jsem mimo tyto spory, ale několik dnů jsem řešila s jednou dívkou vztah s jejím manželem. Tvrdila, že má jinou a že ji chce opustit. Radila jsem jí s nejlepšími úmysly, jak manželství zachovat, až se ke mně přitočila jiná Romka a špitla mi do ucha, že žádného manžela nemá a dvě děti mají

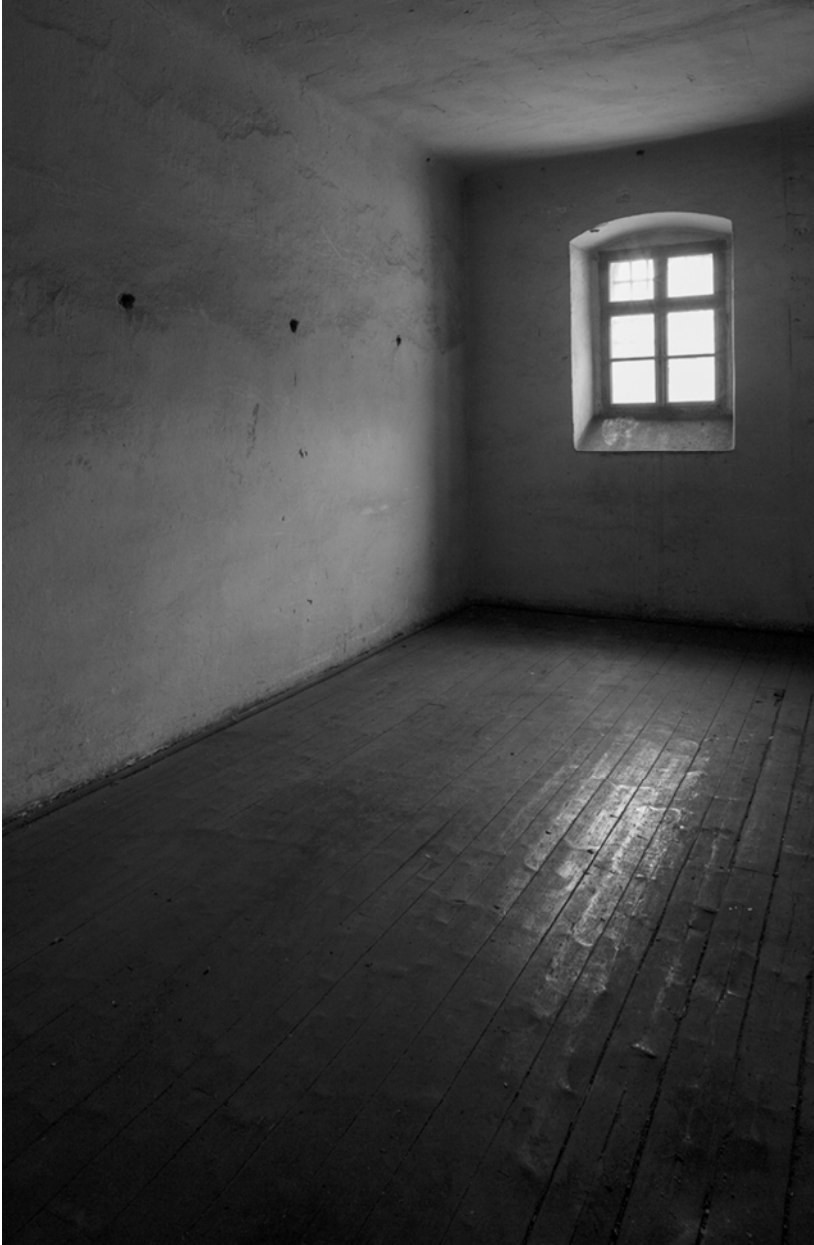
každé jiného otce. To byla pro mne nová zkušenost a poučení, které mi bylo v těchto dobách velmi užitečné. Ostatně užitečné je až do dnešních dnů.

Chování bachařů bylo i zde hrubé, nadřazené, křik byl zcela běžný. Ale pro mne to byla úleva, že jejich chování nebylo tak hrůzně neosobní. Občas se objevil i záblesk lidského chování, který byl však mnohonásobně vyvážen tvrdým zacházením s politickými vězni, hlavně muži. Bylo zde i několik bachařek, jedna z nich byla relativně slušná, snad se u ní objevil i záblesk soucitění. Já jsem měla na vězeňských hadrech bílou pásku na rukávě, což znamenalo, že se jedná o politického vězně. Nosila jsem ji s velkou hrdostí, i když pro bachaře to bylo znamení „zvláště nebezpečná.“ Aspoň trochu jsem se odlišovala od světa kriminálních.

Ve dne jsem mohla sedět na lavici nebo chodit po cele. Utíkat se do vlastních myšlenek nebylo ve stálém hluku možné. Musím říci, že dnes, po padesáti letech, mi tato děvčata, která se často střídala, splývají. Žádná mi neutkvěla v mysli, ani ta, která, když šla domů, mne žádala o adresu. Slibovala, že u nás vyřídí pozdravy a řekne, jak žijeme. Pozdravy vyřídila, ale současně požádala mým jménem, aby mi do hlavní budovy, na WC, nosil manžel jídlo - máslo, čokolády, peníze atd. – budu si to moci vyzvednout. To, že tam manžel nanosil spoustu věcí, které vždy do druhého dne zmizely, jsem se dozvěděla až po svém návratu. Nedávat adresu domů – to bylo jedním z hlavních pravidel života zde. Nedalo se věřit nikomu. S jistotou si dokonce vzpomínám, že jsem občas přemýšlela o tom, jestli nemám požádat o přeložení na samotku, s kterou jsem měla tak trpké zkušenosti.

Na krátkou dobu byl můj život radostnější. Byl rok 1954, doba, kdy se chystal velký proces s našimi prominentními hokejisty. Tehdy přišla na naši celu mladá

dívka, také politická. Bylo jí 18 a neudělala vůbec nic. Byla pouze dívkou jednoho ze zatčených hokejistů. Byla úplně vyděšená a bezradná, výslechy měla tvrdé. Myslím, že jsem jí tehdy byla oporou. Ona mi zase sdělila novinky z politiky a světa „živých“. Asi po čtrnácti dnech byla před soudem propuštěna domů – byla těhotná. To ovšem nebyl vždy důvod k propuštění. Mnohá děvčata potratila pro kopání a surové zacházení, jiná musela родit ve věznici (hlavně na Pankráci).

Jednou se stalo, že jsem si rozsedla brýle. Byl to můj největší poklad, který jsem zde vlastnila. Byla jsem zoufalá, ale kupodivu jsem dostala povolení jít k očnímu lékaři. V doprovodu bachaře mne zavezl anton do nemocnice u Sv. Anny. Nejvyšší patro bylo oddělením pro vězně. Při čekání na chodbě jsem se setkala s dalším muklem. Naši bachaři se spolu bavili a já dodnes nechápu, jak jsem se naučila asi během deseti minut morseovku. Tu jsem později často potřebovala. Potom mne bachař zavedl k civilní oční lékařce. K mému překvapení to byla známá naší rodiny, MUDr. Květa Kvapilová. Byla úžasná a duchapřítomná. Zády k bachařovi mi sdělila, že vyřídí mým rodičům vzkaz. Při vyšetření zase postavila zády k bachařovi mne. Vzkaz vyřídila. Co jiného jsem mohla říci, než že jsem zdravá a vše dobře snáším. Částečně to byla pravda. Kupodivu jsem byla zdravá. Zimu, trochu menší než na Ruzyni, jsem snášela a i můj žaludek zpracovával ty hrozná výtvoř, zvané jídlo. Počkal až na můj návrat domů – potom se objevily vředy na dvanácterníku.

Že vše dobře snáším, to bylo ovšem smělé tvrzení. Slzy jsem polykala dovnitř, nebo spíše jsem už žádná neměla. Předlouhá monotónní časová úseky byly naplněny nejistotou a obavami z budoucnosti. Bylo to čekání na soud.

Žádné výslechy už neprobíhaly. Jednou jsem byla dovedena do jakési kanceláře v budově „k pánovi ze soudu“, jak mi bylo řečeno. Suše mi sdělil, že soudní jednání se

připravuje a můj hanebný čin je kvalifikován jako velezrada a špionáž. Za snahu rozvrátit socialistickou republiku jsou mnohaleté tresty. Někteří moji spoluviníci mohou očekávat i trest absolutní. Mráz mi běhal po zádech. Věděla jsem, že popravy nebyly tak výjimečné a to, co kdo dělal, vůbec nerozhodovalo. Věděla jsem, že Zdeněk a Mirek, mí přátelé, byli ve skupině důležití. Ostatní jsem tehdy neznala a také jsem nevěděla, že Zdeněk byl vedoucím skupiny.

Neznámý muž dále nezřetelně zamumlal, že rodiče mi obstarali právníka. Zeptala jsem se, jestli s ním mohu mluvit. Odpověď byla stručná: "Ne!" Cíle tohoto slyšení bylo dosaženo. Vrátila jsem se úplně zdeptaná, i když ani ne tak kvůli sobě, ale kvůli klukům.

Na cele se mi podařilo v dalších dnech navázat krátké přátelství. Zkoušela jsem nově naučenou morseovku ťukáním na sousední zeď. Tentokrát jsem měla štěstí. Komunikace probíhala docela dobře. Vedle byl umístěn mladý muž, Jarda, po útěku z Jáchymova. Byl to politický vězeň, odsouzený na 15 let. Po čtyřech letech se pokusil o útěk, který se nezdařil. Byl bit a týrán, téměř zahynul v korekci. To vše jsem se dozvěděla ťukáním. Problém pro mne nebyl zprávu vyťukat, ale přečíst, i to jsem se však naučila. Ťukali jsme vždy po pravidelném nahlédnutí bachaře do okénka. Jarda teď čekal na nový soud. Vzájemně jsme se povzbuzovali. Šlo to několik dnů, ale zrada na sebe nedala dlouho čekat. Děvčata na cele projevovala zdánlivé porozumění, ale podrazila mne. Na celu vtrhl bachař a odvedl mne k výsledku. Zažila jsem asi hodinu křiku a vyhrožování. Zjišťovali, jaké státní tajemství jsem se dozvěděla. Situaci jsem zvládla dobře – skoro nic jsem nerozluštila, nic nevím. Hrozba, že teprve uvidím, co je kriminál a korekce, se neuskutečnila. Nakonec mne zavedli zpět na celu. Děvčatům jsem nic neřekla, nemělo by to smysl. Můj spolumukl asi dopadl hůře. Přemístili jej někam jinam. Dost často jsem na něj myslela, ale nikdy jsem se

nedozvěděla, jaký byl jeho další osud.

Dny se táhly, naplněny nejistotou a vnitřním osamocněním. Ale čas se přesto posunoval. Zima pomalu ustupovala a byl březen, ohlašující jaro. Jaro se ovšem dalo tušit jen v těch nejvnitřnějších představách. Bíle zamalovaná okna stále propouštěla jen trochu světla do šeré místnosti. Někdy jsem vylézala na okenní parapet a pokoušela se zahlédnout kousek vězeňského dvora. Zeleň žádná, naproti byla opět budova. Přicházející jaro neposlalo na pozdrav ani jediný lísteček, ale zato dole chodili někdy v kruhu vězni. Po jednom, mlčky, za přísného dozoru. Pohled byl deprimující a vyhlídka tak špatná, že stejně nebylo možno rozeznat tváře.

Jednoho dne mi bachař sdělil, že zítra mám soud. Zachovala jsem ledový klid. Dodnes si pamatuji, že večer jsem na slavníku po krátké modlitbě ihned usnula a spala do ranního budíčku. Své nervy v mládí obdivuji.

Je to zvláštní, ale vzpomínky na soud sestávají jen z nejasných a útržkovitých představ. Byl 19. březen a všude slavili svátek Josefové. V naší skupině žádný nebyl.

Soud znamenal opět oblečení civilních šatů, dále cestu antonem, ve kterém vezli celou naši sedmičlennou skupinu. Kromě mne měli všichni pouta. Bachařů tam bylo několik, ale přesto jsme se posuňky mohli trochu dorozumět. Ale nejhlavnější pro mne bylo to, snad důležitější než rozsudek, že jsem v soudní síni po tolika měsících uviděla své rodiče a manžela! Snažila jsem se vypadat vesele, ale v jejich tvářích byla vepsána taková bolest a starost, že na to nikdy nezapomenu.

Různými pohledy, posunky a kradnými slovy jsme domlouvali se spolusouzenými. Mirek naznačoval, že je jedno jak soud dopadne, že „to stejně brzy praskne.“ To byla ovšem

trvalá naděje všech mukulů – jak známo, naděje umírá poslední. Žije z víry a náznaků a realitu nebere v úvahu. Já jsem, bohužel, tuto naději nikdy nesdílela (ani později), ale raději jsem mlčela.

Přisedících bylo několik, tváře i hodnosti mi splývají. Víím, že prokurátor se jmenoval Hanák, jméno soudce, v současnosti snadno zjistitelné, nevím.

Dnes, po naší rehabilitaci, jsem si v soudním spisu přečetla :“... Je prokázáno, že zločinecká činnost obžalovaných ... byla zaměřena na zničení lidově demokratického zřízení v Československu, za kterýmžto cílem vešli v přímý styk s čl. zrádnou emigrací, stojící ve službách amerických imperialistů, od kterých dostávali pokyny a instrukce k velezrádné a špionážní činnosti a které také předávali získané špionážní zprávy.“ Soudní rozhodnutí, strana 7. Dnes je to směšné, směšné to bylo i tehdy, ale vzhledem k důsledkům, které následovaly, to tak nebylo vnímáno.

Soud trval celý den, částečně byl veřejný, částečně tajný, i když údajné špionážní zprávy by se klidně daly přečíst v novinách. Naše skupina předávala spíše sociologické rozborů situace a života. Při této příležitosti také můj právník jedinkrát promluvil a zapochyboval o tom, jestli moje činnost byla špionážní. Byl tvrdě napomenut, aby mlčel a on si to vzal k srdci. Byl to známý mého tatínka a jistě mi chtěl pomoci. Ale strach vládl všude a stejně by mně nepomohl a sobě ublížil.

Musela jsem odpovídat na stovky otázek, jak co bylo, co jsem tím sledovala, slyšela jsem stále dokola, jak jsem hanobila náš lid tím, že jsem hájila „toho zločineckého imperialistu Masaryka“. Myslím, že i zde jsem obstála – viz soudní protokol. Snažila jsem se, aspoň docela málo, obhájit některé své názory. Málo? Člověk, který neprožil drcení lidské

podstaty a jeho posledních odolávajících sil, nezažil ničivou mašinerii a nelítostnou odcizenost výslechů a soudů – to nikdy nepochopí. Ovzduší poprav, zatýkání rodinných příslušníků, měsíce nebo i roky samovazby, to změnilo každého. To, že jsem u soudu neprohlásila ani jednou, že svých činů lituji, byla tehdy opravdu statečnost. Zdeněk Kessler mne za to později pochválil a řekl, že jsme byli jenom dva.

K večeru proces končil. Rozsudek smrti, díky Bohu, nebyl vyneseno. Soudní mašinerie se tehdy trochu zmírnila, poněvadž to byla doba po procesech se straníky z vlastních řad, po odsouzení Slánského a také po smrti Stalina. Zdeněk byl odsouzen na 17 let, Mirek na 12 let a mně byly přirčeny 4 roky. Důvod velezrada a špionáž mi zůstal. Bylo to směšné, ale byla to realita.

Po skončení procesu byly tím nejdůležitějším pohledy do řad účastníků – úsměv pro manžela a rodiče. Tolik jsem se snažila jim pohledem říct, ať nemají obavy, že vše vydržím a vše bude dobré – ale asi se mi to nepodařilo, i když z jejich strany byly vysílány také povzbudivé signály. Byla to velká opora mít pevné a dobré rodinné zázemí.

Moji spoluodsouzení se tvářili také statečně. Mirek s úsměvem sděloval opět šeptem, že do roku jsme všichni doma. To bylo naposled, co jsme se navzájem povzbuzovali - následovaly dlouhé roky těžkého života v lágrech. Pro mne tři, pro kluky 10 let do amnestie. Byla to neskutečná vláda zla a dnes, po padesáti letech od mého návratu, stále otevřená. Zlo nebylo pojmenováno ani potrestáno.

Je nemožné slovy vyjádřit, co vězni tehdy prožívali pod systémem, který plánovitě drtil jednotlivce až do kořenů jeho bytosti. Ale proti síle zla stála síla ducha, která čerpala odhodlání a naději z věčných zdrojů přesahujících člověka.

Teď mne čekaly tvrdé roky v komunistických lágrech v Želiezovcích a Pardubicích. Tato léta pomáhalo přetrvat lidské přátelství, které má obrovskou sílu a přetrvává dodnes.

Návratem domů ovšem pronásledování režimu nekončilo. Nejprve jsem nemohla sehnat jakoukoliv práci, potom z protekce v Montovaných stavbách místo ve skladu, za 800,- Kčs hrubého a 680 Kčs,- čistého. Po několika letech následovala práce ve Službách města Brna až do roku 1973, kdy jsem (po uvolnění kolem roku 1968) dokončila dálkové studium psychologie a nastoupila jsem do Pedagogicko psychologické poradny. Do té doby zemřel v roce 1968 můj tatínek i manžel a maminka velmi těžce onemocněla.

Je to padesát let od mého zatčení. Už asi nebudu mít sílu psát pokračování. Svět se velmi změnil, snad až příliš vzhledem k hodnotám, které političtí vězni vyznávali a doufali, že budou jednou uskutečněny. Nic z toho se nestalo. Přesto jsem přesvědčena, že léta, kterými jsem prošla já, i ti ostatní, nebyla zbytečná. Svět se posunuje kupředu ke svému určení jen pravdou, láskou a obětí.

Jen mám pocit, že stále méně lidí této pravdě rozumí.

Eva Mádrová
psáno 2006 – 2008

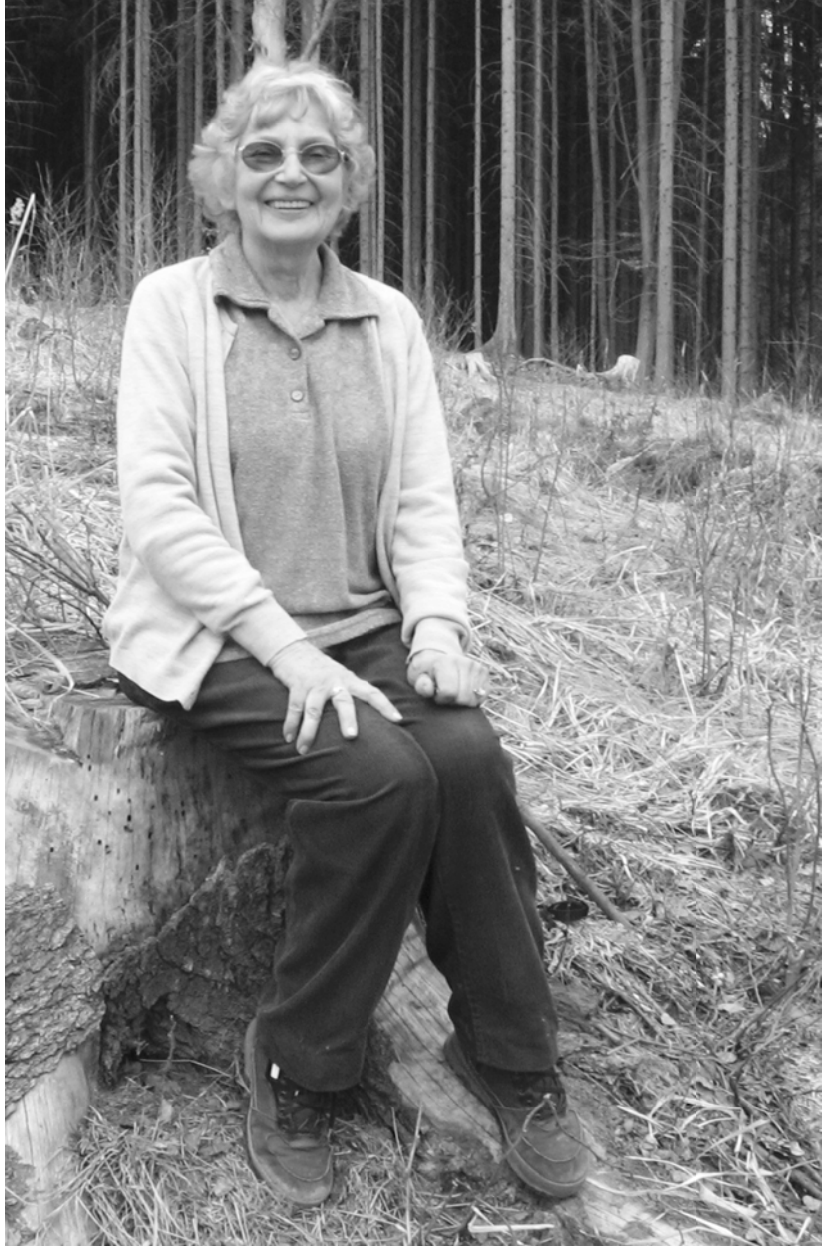
Mé dítě!

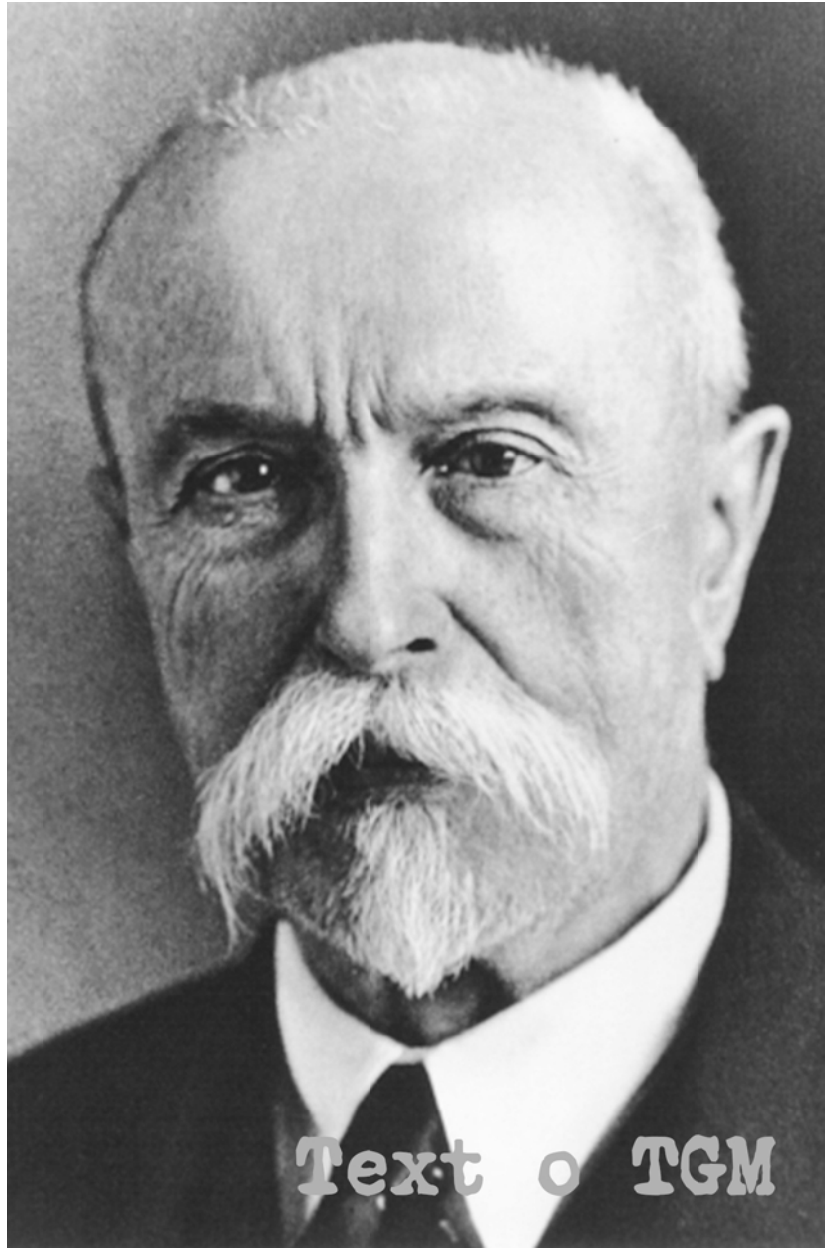
K dovršení Treho 15. roku
budi pamětlivá:

Napřed budi ženou dobrou,
potom seprac krásnou.

Tvoje matka.

9. července 1942.

Masarykovy zásluhy o národ byly velké - není snadné na ně zapomenout. Jeho světlá osobnost však hovoří svými ideály příliš jasně, než aby mohla nejitřit chladnou nenávist komunistů. Obvyklé prostředky selhaly, byl vymyšlen nový plán: Akce a dokumenty. Jde o knihu, která vyšla v Orbisu za redakce Dr. Jana Pachtý, přednosta politického oddělení kanceláře presidenta republiky, a dale Frant. Nečaska a Evy Raisové.

Jsou to publikace písemných dokladů, úřední i soukromé korespondence a záznamů, které prý byly nečekaně nalezeny v tajném archivu presidenta T.G.M. a v jeho soukromém archivu. Částečně jsou doplněny (pro léta 1918 - 20) materiály z Vojenského historického ústavu. Dokumenty jsou prý neúplné, poněvadž byly odstraněny presidentem Benešem a Janem Masarykem a kancléřem Smutným v době únorových událostí. Skutečnost, že komunisté objevili zbytek dokumentů až tak pozdě, vysvětlil Pachtá ve své veřejné přednášce rozsáhlostí archivů, ve kterých je prý nesnadná orientace. Proto tyto dokumenty prý také unikly pozornosti presidenta Beneše při provádění "očistě".

Dokumentů je užito k úplnému potupení osobnosti i díla presidenta Masaryka. Ostatně, ať mluví slova autorů: "Dokumenty usvědčují Masaryka z vědomého přisluhování americkému, anglickému a francouzskému imperialismu, dokazují jeho kosmopolitický kapitalisticko-čachrářský vztah k lidu a k národu, odhalují ho jako exponenta velkokapitalistů, jako hlavu vykořisťovatelských a fašistických sil v

předmnichovské republiky, jako válečného štváče a organisátora protisovětských a protikomunistických tažení." (str. 5). To je jen jedna věta, vyňatá z řady jí podobných.

Oč se vlastně v dokumentech jedná? Jaké neznámé, tajné a usvědčující doklady byly objeveny? Pachta rozdělil ve svých přednáškách dokumenty do tří částí: 1. Masaryk jako protisovětský štváč a podněcovatel intervence, 2. boj o charakter předmnichovské republiky, 3. Masaryk - politický exponent velkoburžoasie.

Tomu, kdo zná metody komunistické propagandy, se v mysli vybaví otázka: nakolik jsou dokumenty zfalšovány a nakolik jsou jen zkreslením skutečnosti? Že by komunisté, kteří dovedou inscenovat soudní procesy a převracet na hlavu události, které nám probíhají před očima, dovedli i falšovat listiny, je zřejmé. Při prostudování knihy dokumentů s několika fotokopielemi se však zdá, že jde v převážná míře o listiny pravé. Vědecké zkoumání pravosti originálů je ovšem nemožné. Pouze přání ověřit jejich věrohodnost by bylo spojeno s vynesením tvrdého ortelu nad takovým odvážlivcem. Domněnka, že jde pravděpodobně o listiny pravé vyrůstá z faktu, že dokumenty totiž neobsahují nic podstatného, nic, co by odhalovalo onu temnou, bezcitnou dvojí tvář Masarykovu, o které je hovořeno.

V prvním oddílu jsou dokumenty od počátku r. 1918. Jejich hlavní snahou je ukázat Masaryka jako zapřisáhlého nepřítele Sovětského Svazu, neúnavně podněcujícího ozbrojenou intervenci.

Doklady zde publikované neobsahují však nic, co by informované veřejnosti a znalcům Masarykových názorů nebylo známo. To, že Masaryk byl z důvodů humanity a demokracie proti ruské revoluci, není žádným tajemstvím. Nejjasněji najdeme jeho názory formulovány v "Otázce sociální" a ve "Světové revoluci". Ve Světové revoluci čteme: „uvažoval jsem o válce proti bolševikům a Rusku; byl bych se s naším korpusem připojil k armádě, která by na válku s bolševiky a Němci byla stačila a která by byla hájila proti bolševikům demokracii" (str. 226). Zároveň také odůvodňuje, proč odmítl spojení s Milpikovem, Kornilovem a ostatními: "Odmítl jsem všechny tyto pány. Zejména jsem byl přesvědčen, že ruští velitelé a politikové nesprávně posuzovali situaci Ruska a neměl jsem důvěry k jejich vedení a schopnosti organizační. Chvilkové podniky Kornilova, Alexeje a jiných, mne v tom více než utvrzovaly."

Z dokumentů nelze vyčíst nic více. Ukazují, že Masaryk nebyl proti válce vůči bolševikům (rozlišuje však řádně vypovězenou válku od vměšování do vnitřních záležitostí, které zamítá (viz Otázka sociální) a dále to, že měl styky s protirevolučními ruskými generály, což je pochopitelné.

Přesto však již nad prvním dokladem je nadpis: "Českoslovenští zajatci mají být připraveni pro vojenskou akci proti sovětské vládě". V dokumentu se však o ničem podobném nepíše, naopak je tam věta: "Považujeme za nezbytné učinit vše, abychom stáhli naše divise v Rusku z území, které je pod německým vlivem,

dirigovali je východním směrem a měli alespoň část jich připravenou v případě možnosti k transportu do Francie..." (str.11).

V dokumentu č. 6 jsou dokonce tato Masarykova slova: "Je proto v politickém a vojenském zájmu spojenců, aby naše armáda z Ruska přešla do Francie" (str. 32). Přesto Dr. Pachta ve své přednášce doprovodil tyto dokumenty tvrzením, že Masaryk prohlásil, že České vojsko musí být k boji přinuceno lstí a že "boj je nutno vést pod heslem návrat domů".

Další část dokumentů v tomto oddílu má za cíl ukázat, že Masaryk byl pro silnou vojenskou akci proti SSSR - není to však nic, co by odporovalo oficiálně hlášeným názorům Masaryka - viz předchozí citáty.

Důležitým agitačním prostředkem je tvrzení, že Masaryk věnoval peníze na zavraždění Lenina, z kterého je činěna modla socialistického věku, opředená gloriolou nejlepších vlastností a ctností. Je možné, že Masaryk finančně podporoval protibolševické Rusy, ale je vyloučeno, aby se uvědoměle stal financierem individuálního teroru. V celé své činnosti i díle Masaryk odůvodňuje jeho zamítání a bezvýslednost. Právě proto polemizuje se Savinkovem, kterému měl údajně peníze za tímto účelem dát.

Ve "Světové revoluci" o Savinkovovi píše: "...filosoficky a mravně nedostal se ku pochopení značného rozdílu revoluce a osobního aktu teroristického. Nechápal rozdílu války a revoluce obranné a útočné, nevynikl mravně nad primitivismus prvotní krviny" (str. 235).

Odkud je čerpáno tvrzení, že Masaryk aranžoval a podporoval zavraždění Lenina? Když byl Savinkov r. 1924 zatčen, dostalo ČTK z Ruské tiskové kanceláře toto prohlášení: "Savinkov sděluje, že od předsedy čsl. mezinárodního výboru Masaryka obdržel obnos 200.000 rublů, na protirevoluční účel." Pouze Berliner Tagblatt dodává, že peníze byly pro "organizaci, která připravovala zavraždění Lenina" (dok. str. 19-21). Jediným dokladem pro toto tvrzení je tedy zpráva z Berliner Tagblatt, která není dokonce ani obsažena ve zprávě z Ruské tiskové kanceláře. Přitom sám dokument ukazuje, že Masaryk nebyl proti uveřejnění moskevských zpráv v tisku. "Pan president neměl nic proti uveřejnění, poněvadž stejně se zpráva do tisku dostane, i když ne z ČTK." (str. 19). To, že zpráva byla určitým způsobem komentována (peníze nedal Masaryk, ale snad Klecanda), patří k běžným praktikám každého státu. Tvrzení, že Masaryk připravoval zavraždění Lenina je však všestranně rozšiřováno v patřičně vulgární formě. A místy u naší mládeže (nár. a stř. školy), která zná Lenina z hrdinných povídek a oslavných filmů, nachází ostří této lživé propagandy úrodnou půdu.

Nic více nelze z 1. oddílu dokumentů vyčíst. Přesto jsou využity i k tomu, aby hanobily to, co učinilo z Masaryka sloup nových českých dějin - jeho neúnavnou osvobozovací činnost. Pachtá o ní ve své přednášce řekl toto: "Rozbití monarchie Rakouské bylo dílem mas. Masaryk nebyl mluvčím lidu, ale představitel buržoasie...zahraniční odboj vedený Masarykem nebyl ničím jiným, než organisováním špionážní

sítě. Naši zahraniční zajatci byli zneužití pro cíle imperialistů."

To je tedy v nejhlavnějších rysech obsah první části dokumentů i s propagandou, se kterou jsou podávány. Dokumenty nelze v rámci této práce zkoumat podrobně a jednotlivě (je jich 89 na 254 stranách). Proto jsou vybrány jen ty nejdůležitější, na které se nejsilněji zaostruje bezohledný a lživý nápor.

V druhé části (boj o tvářnost druhé republiky), je hlavní pozornost obrácena k roku 1920. Je to rok odstupu soc. demokratických ministrů, nástupu úřednické vlády, uzavření Lidového domu a odtržení levice soc. demokracie. Je samozřejmé, že Masaryk, jako prezident (ne jako presidentská loutka), musel být o postupu těchto událostí informován. Z Masarykových spisů a projevů je také známo, že stejně jako z hlubokých, filosoficky opodstatněných důvodů byl proti bolševické revoluci v Rusku, byl i proti násilnému převratu u nás (potřebujeme revoluci „hlav a srdcí"). Je jasné, že nemohl podporovat levici soc. demokracie a později komunistické hnutí.

V úvodu k těmto dokumentům se říká: "Masaryk byl autorem plánu na rozbití revolučního dělnického hnutí a dirigoval celou tuto podvodnou politickou hru od demise pravicových soc. demokratů přes kontrarevoluční úřednickou vládu Jana Černého až po krvavé potlačení generální stávkou v prosinci 1920" (dok. Str. 65).

Z dokumentů však nelze vůbec vyčíst, že

Masaryk byl původce plánu pro postup pravicových soc. demokratů. Je z nich pouze zřejmé, že byl o postupu informován a podal některé pokyny i pro postup policie a vojska. Tato skutečnost však stačí, aby při ztotožnění dělnictva a komunistického hnutí byl z Masaryka učiněn nepřítel všech pracujících. Ostatní doklady v této části jsou zcela bezvýznamné, jsou však zdobeny honosnými nápisy. Např. dokument č. 10, pojednávající o poválečném územním a hospodářském zabezpečení ČSR je nadepsán: "Masarykovy poválečné imperialistické rejdy" (str. 43). Doklad, který dokazuje, že Masaryk chtěl (marně) prosadit za předsedu tvořícího se svazu průmyslových lihovarů, Dr. Obertora, ostře postupujícího proti korupci, má nadpis: "Masarykova účast na čachrech a korupci lihovarnických kartelářů" (str. 53).

Třetí část je nejrozsáhlejší a má Masaryka ukázat jako "agenta velkoburžoasie". Jsou zde sneseny dokumenty nejrůznějšího druhu, zabíhající někdy do úplných malicherností (např., že Masaryk "nemyslí, že je chybou nepopřát dceři šlechtického velkostatkáře k svatbě (str. 106), nebo, že si snažil získat náklonnost Vatikánu tím, že přijal čestné členství v Tibetské akademii (str. 171).

Značnou část zabírají doklady o stycích Masaryka s ředitelem Živnobanky Preisem (cesty na vepřové hody a vzájemné návštěvy). Důležitým zdrojem výpadů proti Masarykovi jsou dokumenty o jeho dispozičním fondu (str. 116,158,179,192,209). Je úplnou samozřejmostí, že hlava státu potřebuje finanční zabezpečení

pro akce státního významu. V kapitalistických zemích těžko může tyto peníze opatřovat někdo jiný, než ředitel banky. Není tedy "objev", že Preis opatřoval Masarykovi peníze na dispoziční fond ničím překvapivým, není hodným zatracení. To, že Masaryk často používal těchto peněz na podporu sociálních demokratů proti komunistům (dok. str. 131,207, 220) ukazuje jen na jasnou prozíravost Masarykovy politiky. Masaryk již tehdy poznal to, co mnozí naši politikové doposud nepochopili, že totiž bolševismu nelze čelit kontrasociálním programem, ale jedině lepším sociálním programem, který by spravedlivé požadavky socialistického hnutí uskutečňoval v zájmu skutečné humanity a demokracie. Se zlomyslnou korektností je užito dokladu č. 73 (str. 218) nadepsaného: "V době krize a nezaměstnanosti opatřuje Preis dárek k Masarykovým narozeninám - nejméně 50 milionů korun". V dokladu je výslovně napsáno, že jde o fond, který by měl prezident k dispozici. To však komunisté přehlédli a komentují vše tak, jako by šlo o dar k soukromému použití. A dodávají dále: "Ale necelý rok potom (když měl již "dárek" ve své pokladně), požádal veřejně o snížení presidentského platu, chtěje tímto demagogickým gestem působit na široké vrstvy veřejných zaměstnanců, kteří byli pobouřeni připravovaným zákonem o snižování platů". Toto lživá propaganda je šířena do veřejnosti i mezi školní mládež. V pionýrských novinách z 2.IV.1953 vyšel tento dokument s vhodně upraveným komentářem pod nadpisem: "Taková je pravda"- místo chleba žalář, bída, olovo."

"Dvojí tvář Masarykovu" ukazuje prý dokument

č. 21 (str. 55). Masaryk dal podnět k vytvoření nové Maffie, kde se scházeli lidé, "kteří na veřejnosti vystupovali často jako zapřísáhlí nepřátelé a zde se radili společně, skrytí před zraky lidu, o svých protilidových, vykořisťovatelských záměrech a opatřeních". Z dokumentu je zřejmé pouze to, že Masaryk si přál schůzky lidí, zastupujících různé skupiny a zájmy, ale proto, aby se zlepšil jejich vzájemný poměr. O další činnosti "nové Maffie" není v dokumentech nikde ani zmínky. Přesto však dokument č. 37 (str. 11) má název: "Další Masarykova schůzka s novomafisty".

Jedním z hlavních cílů akce proti Masarykovi je snaha ukázat, že byl proti dělníkům a že názory, které hlásal, byly jen maskou, zastírající jeho pravou tvář. Pachta to vyjádřil ve své přednášce slovy: "Masaryk byl politicky makléř, mistr pletichaření, který vedl licoměrné řeči o levičáctví, avšak jeho praxe byla chladnokrevně zrádná s morálním sobectvím."

K tomu vedlo tvrzení, že Masaryk si přál, aby agrární reforma dopadla ve prospěch statkářů, jsou přidávány, vyhledávány a překrucovány všechny sebemenší vhodné zmínky o dělnictvu, hlavně z doby nezaměstnanosti. Komunistická propaganda pranýřuje Masaryka jako "hlavního inspirátora politiky hladu a krveprolití" (Pachta - přednáška).

Pod nadpisem: "Masaryk schvaluje útok české a německé buržoasie na životní úroveň dělnické třídy v Československu" čteme tato slova "hlavního inspirátora politiky hladu": "Pan

president uznal, že bude nutno přikročit ke snížení mezd. Avšak to není možno samo o sobě. Dělníci by ukazovali na to, že drahota neklesá. Je proto nutno žádati zlevnění životních potřeb. Je nutný aspoň paralelismus časový, i když někde bude snížení mezd větší, než je zlevnění životních potřeb." (str. 91). Srovnajme s brutální tíží dnešní peněžní reformy socialistické vlády.

Další dokument má název: "S Masarykovým souhlasem prosazuje Preis bezohlednou diktaturu finančního kapitálu a propouštění dělnictva". V tomto dokumentu je záznam presidentského kancléře Šámala o jeho rozhovoru s Preistem. Při hovoru o krizi řekl: "Je nutno spořit a nebát se propouštění". (str. 229). Masarykovi to bylo hlášeno - jeho odpověď uvedena není. Zároveň komunisté tvrdí, že dokumenty, ve kterých by byla patrna Masarykova starost o osudy nezaměstnaných, prý nebyly nalezeny.

Je jisté, že v době, kdy naše první, kapitalistická republika prožívala světovou hospodářskou krizi, nemohl Masaryk zabránit častému skutečně nesprávnému a bezohlednému zacházení s dělníky. Vyplývalo to však z rámce možností jedince. A srovnáme-li tuto skutečnost s dnešním zacházením s člověkem, s existencí stovek pracovních táborů a s živořícími pensisty, hledíme na chyby a nedostatky (i když nechceme nikdy připustit jejich opakování) kapitalistické vlády mnohem shovívavěji.

Masarykovi je jako velké provinění vyčítána

také podpora socialistických stran. Byl kvůli tomu napadán nejen od pravicových stran, ale je mu to kladeno za obrovskou vinu i od komunistů.

V dokumentu č. 71 (str. 213), kde píše Udržalovi o postupu při sestavování nové vlády: "napřed se smluvíte s největšími stranami, tedy agráři - soc. dem. - nár. soc. - lidovci" jsou jeho slova komentována tak, že "Masaryk vystoupil iniciativně s programem koncentrace buržoasních sil, čehož mělo být dosaženo hlavně přibráním tzv. socialistických stran do vlády." Vidíme, že Masarykova vina je obrovská, poněvadž dokonce prosazoval do vlády socialistické strany. Zároveň v tomto dokumentu čteme, jak pevně razil Masaryk zásadu, jejíž opuštění přivedlo tolik katastrofálních důsledků ve všech oborech našeho hospodářství - totiž zásadu odbornosti: "Od zásady, aby byli přibráni odborníci nelze ustoupit." (str. 213).

Útoky na Masaryka vrcholí v tom, že je označován i za "hlavního inspirátora... přípravy fašismu v Itálii a Německu, jsou vyhledávány sebenesmyslnější zmínky, kde jeho odpor k fašismu není křiklavě zřejmý. Přes sebevětší snahu opomenout všechny známé protifašistické projevy, byly nalezeny jen 4 zmínky. Prvý dokument č. 82 (str. 239) je provázen touto úvodní větou: "V třicátých letech účastní se Masaryk s celou vahou fašistických snah naší buržoasie." Toto konstatování je vyvozeno z vyjádření Masarykova o Preisově návrhu vytvoření, po anglickém vzoru, kabinetu několika ministrů,

"kteří vypracují plán a provedou ho nebojácně".

Druhý dokument (č. 85, str. 247) je vzat z Masarykova hovoru s dopisovatelem Reut. kanceláře Slaterem. Masarykovi je vytýkáno prohlášení, že ve "fašismu je i prvek demokracie". Bez povšimnutí

zůstává ovšem to, v čem Masaryk tento prvek spatřuje: "aby fašismus měl úspěch, musí se dovolávat veřejného mínění a zájmu. Mussolini odhodil stranou monarchismus. Vytvořil jakýsi druh republiky. Cesar musí vždy něco dělat, aby byl populární."

Dalším velkým proviněním bylo to, že Masaryk se zajímal o Preisovu cestu do Hitlerova Německa (dok. č. 88, str. 281), přesto, že je samozřejmě, že Masaryk musel mít snahu získat co nejpřesnější zprávy o situaci v Německu.

Poslední dokument (č. 89) nadepsaný: "Masaryk nevidí v Henleinovi nebezpečí" opět hrubě zkresluje obsah Masarykových slov. Tímto způsobem je veden hlavní útok.

Vedle toho jsou zde dokumenty, vytýkající Masarykovi nejružnější věci, např. jeho styky s anglickým dělnickým předákem Mac Donaldem (str. 121) a z faktu, že podporoval ruské emigranty zřízením ruské university v Praze, je vyvozeno, že Masaryk zřizoval v Praze centrálu pro výchovu protisovětských agentů.

Pro dnešní dobu nesvobody a strachu je zajímavý dokument č. 59 (str. 184), kde si slovenský poslanec Labaj stěžuje Masarykovi, že nemůže zastavit protistátní řeči a nadávky

komunistických řečníků. Píše Masarykovi: "V člověkovu se automaticky vzbudí otázka? Je náš stát ještě štátom, keďže je v ňom dovolené takto hovoriť proti štátu a to ešte zo strany takých ľudí, ktorí z tohoto štátu žijú? Nech by si len dakdo dovolil v Taliánsku alebo v Maďarsku takto hovoriť, istě by se na 5 - 6 rokov dostal do chládku. U nás sa ale takýmto ľuďom ani vlas na hlave nepohne." Upozorňoval na tyto skutečnosti úřady a dostal odpověď "z ktorej sme medzi riadkami asi vycítili, že je nemožné nápravu v tom smere spraviť, lebo vraj socialisticko-komunistický blok stojí pod ochranou Hradu, tj.

pane presidente, otvorene povedené, ochranou Vašou." Tato slova jsou sama o sobě tak výmluvná, že postavení komunistů za první republiky není třeba dále komentovat. Smutné je jen srovnání s dnešními poměry, kdy lze vězení na 5 - 6 let dostat i za nepatrnou kritickou poznámku.

Pro dnešní dobu, kdy státním tajemstvím je počet dělníků v továrně, zápis ze schůze KSČ a těžkým proviněním je fotografovat lanovou dráhu, rozhlednu nebo nádraží, je také zajímavé, že Masarykovi je vytýkáno, že žádal Švehlu, aby rekvíroval státní akty z dob války, poněvadž oposice jich volně užívá a překrucuje (str. 117).

Celková charakteristika dokumentů může být uzavřena asi takto: z maličkostí jsou dedukovány jim neodpovídající závěry, rozváděny do obrovských rozměrů a komentovány tak, jak se právě hodí. V rukou myslícího

Člověka se tato kniha stává obžalobou komunistů samých, precizní ukázkou, jak široké jsou hranice jejich troufalosti a lživosti.

Tomu, kdo trochu nahlédl do zákulisí politických a diplomatických styků jednotlivých států je úplně zřejmé, že podobné a jistě i mnohem více nepříjemné dokumenty by mohly být vydány o každém vedoucím státníku za jakéhokoli režimu. Ve spletl jemných, proplétajících se nitek vnitřní i zahraniční politiky dochází k takovým zápletkám a těžkostem, že zde uveřejněný materiál neznamenaá vskutku nic.

Komunisté se jich však pokoušejí užít k prudkému útoku na hluboké kořeny Masarykovské tradice v našem národě. Všechny zásluhy, jeho dílo, vše má být obráceno vniveč, vyrváno z dějinných základů a změněno v děsivou žalobu Masarykova jména. Není snad žádné těžké provinění, které by bylo vynecháno z houfu bezohledných nařčení.

Závěr Pachtovy přednášky vyzněl slovy: Masarykova tradice je tradicí "protinárodní, brutálního vykořisťování lidu a střílení do nezaměstnaných... Je tradicí národní malomyslnosti a poníženosti... Je zpátečnické a reakční, připomínaná lidu jen pro výstrahu."

Masaryk, jehož život byl věnován boji o český národ, byl nařčen i z beznárodovosti, měl prý „kosmopolitický a hluboce podceňující názor na národ... Zkreslil České dějiny, jejichž hlavní hodnotou měl být náboženský a protirevoluční smysl... měl odpor k národu poněvadž r. 1882 nerad odcházal z Vídně do Prahy".

Tak je tedy vykreslen Masaryk ve světle komunistické propagandy. Je to však světlo černé touhy a nenávisti, která nenalézá již vhodnějších prostředků k rozmetání nerozborné pevnosti lásky, chráněné v srdcích českého lidu. Její síla i pevnost je velká.

Proto se komunisté neodvážili dlouho vystoupit v otevřeném boji. Zásluhy Masarykovy jsou tak zřejmé, že nejen Nejedlý, ale i Václav Kopecký ve své brožuře O Masarykovi (vydané asi před dvěma lety) rozlišoval u Masaryka pokrokové a reakční období. Teprve myšlenka dokumentů ukázala "dvojitou tvář Masarykovu" - navenek socialista a přítel lidu, ve skutečnosti agent velkoburžoasie a nepřítel národa. Tak měl být učiněn konec "legendy o Masarykovi".

Masarykismus byl prý odhalen jako "soubor podvodných legend, součást nadstavby kapitalistické republiky" (Pachta, přednáška). Proč však byl rozpoután tento zuřivý boj o ubití Masarykovy tradice? Právě proto, že i mrtvý Masaryk je tomuto režimu nebezpečný.

A toto nebezpečí vyrůstá právě z toho, že Masaryk nebyl reakčník, zaprodanec kapitalismu a nepřítel dělnictva, ale že byl skutečně takovým, jakým se jevil. V pravdě a upřímné touze po skutečné humanitě a demokracii a sociální spravedlnosti spočívá právě nebezpečí pro režim diktatury a násilí. V Masarykovi je rozpoznán poctivý evoluční socialista a proto podle hesla, že "v dělnickém hnutí je nebezpečnější sociální demokrat než žluták" - je Masaryk pranýřován nejhanlivějším způsobem.

Nechceme tím říci, že Masaryk byl člověk bez

chyb a že jeho názory jsou bez výjimky platné a dostačující pro naši dobu. Od druhé světové války se hnul dějinný vývoj o značný kus dopředu. Hospodářské požadavky socialismu jsou nyní palčivější a naléhavější a jsou vědomě nesený pevnou silou dělnictva. Ale právě dnešní vývoj, kdy socialismus měl být uskutečněn násilím, diktaturou, nesvobodou a strachem, ukazuje, jak úzce a nerozlučně je skutečný socialismus spojen především se vztahem lásky k člověku, ohleduplnosti a svobodným rozvojem kritiky a politickými formami demokracie. Zkrátka skutečný humanismus leží v základech socialismu. A to je právě duch Masarykova díla. "Sub specie aeternitatis" - život s odpovědností k věčnosti a Bohu, jehož podstatou je láska.

A toto dílo Masarykovo, jeho spisy, měly prý "bezzásadový, eklektický charakter" /Pachta/. Skutečně jen prudce zaujatá nenávisť může říci tato slova o díle T.G.M., jejichž vyzařující síla vždy mobilisovala jádro českého národa.

A tento vliv stále žije, budí a nenechává otupět proti bezpráví, lži, podvodu a násilí. Tím ohrožuje dnešní režim, ale v tom spočívá také jeho nesmírná síla, která roste z nezničitelných kořenů lidské touhy po čistém a spravedlivém životě.

Souhlasím:

... *U. U. U.*

dne 24. 11. 1953
.....

T a j n é

244¹

N Á V R H N A Z A T Č E N Í

V Praze dne 18. listopadu 1953.

Státobezpečnostním šetřením bylo zjištěno, že

M Á D R O V Á Eva, rozená Kopřivová, narozena 9.7.1927 v Brně, národnosti české, čl. státní příslušnost, učitelka v Brně, bytem Brno-Žabovřesky, Chládkova ul. č. 8,

je členem ilegální protistátní skupiny, která je ve spojení s nepřátelskou špiónážní službou, které dodává špiónážní zprávy z politického a hospodářského života v ČSR. Vykonávala též funkce spojky, mezi ilegální skupinou a ústředím. O jejím členství a činnosti ve skupině je usvědčována protokolární výpovědí zatčeného Miroslava K á n i a Zdenka K e s s l e r a . Mimo to, materiál který máme k dispozici potvrzuje, že je nepřitelem lidově-demokratického zřízení. Na základě těchto skutečností

n a v r h u j i

zatknout Evu M á d r o v o u , provést u ní domovní prohlídku a zavést proti ní vyšetřování.

... *Jan. G. G.*

Správnost materiálu potvrzují, se zatčením souhlasím :

... *Jan. P.*

.....

*učitelka
přítelka*

Ministerstvo vnitra

Dne 28. listopadu 1953.

283
100

Č.j. A/6-394/50-53.

TAJNĚ

Věc: MÁDROVÁ Eva - zatčení a prohlídka. stroje.

Na návrh II.správy ministerstva vnitra potvrzený zástupcem náčelníka II.správy zatkli dne 28. listopadu 1953 v 0.1 hodinu orgánové zdejšího oddělení Evu MÁDROVOU nar.9.7.1927, bytem Brno-Žabovřesky Chládkova ul.č.8.

Orgánové odejeli do Brna kde na KS MV hlásili, že budou v Brně provádět zatčení. S jedním orgánem KS MV Brno odejeli do bydlíště MÁDROVÉ. Zazvonili u jejího bytu, ale nikdo nepřišel otevřít. Naproti v téže chodbě bydleli její rodiče. Proto orgánové zde zazvonili a přišla otevřít matka MÁDROVÉ. Tato zavolala svou dceru, která byla u ní v bytě. Orgánové se představili a sdělili jmenované, že v jejím bytě provedou domovní prohlídku. Tato byla nejdříve překvapena a po celou prohlídku byla nervosní. Stále se orgánů vypytovala proč se tak děje. Po prohlídce vyzvali orgánové MÁDROVOU aby s nimi jela do kanceláře. MÁDROVÁ nechtěla s orgány jíti což odůvodňovala tím, že je noc a takové věci se prý provádějí ve dne. Když se její matka ~~zav~~ dověděla, že dcera jde s orgány chytli z jí nervové záchvaty. Dle sdělení MÁDROVÉ je její matka těžce nemocná s nervama. Když orgánové vysvětlili MÁDROVÉ, že je nutné aby s nimi jela tato uposlechlá. Jmenovaná byla eskortována do věznice správy vyšetřování MV kde byla předána dne 28. listopadu 1953 v 1.30 hodin.

Výsledek domovní prohlídky byl předán správě vyšetřování. 2 x Rozkaz k zatčení, ~~návrh~~ návrh na zatčení, protokol o osobní prohlídce a soupis majetku byl předán operativní evidenci MV.

Náčelník oddělení :

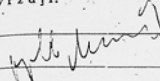
mpol. Špilík

/ Š p i l í k /

251

8

Potvrzují:

Dne 19. prosince 1953.

Rozhodnutí

o předložení věcných důkazů soudu.

V Praze dne 16. 12. 1953.

Po prozkoumání doličných věcí, získaných státní bezpečností, ve věci obviněného Evgy MĀDROVĚ,
roz. KōpřívovĚ, nar. 9. 7. 1927 v Brně.

číslo jednací 4-V-24611 jsem zjistil, že doličné věci:

1. Fotokopie ilegální tiskoviny " Hlas svobodné republiky ".
2. Fotokopie měsíční špionážní z dubna 1951, kterou vypracovala skupina " POP ".
3. Vlastnoručně psanou zprávu o knize " Dokumenty o protiličové a protinárodní politice T.G. Masaryka ".

usvědčují jmenovaného z trestného činu velezrady a špionáže.

a rozhodl jsem proto předložit je s trestním oznámením soudu.

Velitel oddělení:

hodnost, jméno.

Rozsudek je právoplatný. 2 T 8/54
SKPt 3/54 KRAJSKÝ SOUD V BRNĚ
dne 12. 3. března 1954
Jm é n e m r e p u b l i k y !

Krajský soud v Brně, odd. 1, uznal dne 19. března 1954
takto právem :

Obvinění

- 1/ JUDr Zdeněk K e s s l e r ,
nar. 29. prosince 1926 v Brně, úředník, posledně bytem v Brně,
Čapkova č. 11,
 - 2/ Miroslav K á ě a ,
nar. 27. května 1927 v Brně, učitel, posledně bytem v Brně-Ža-
bovřeskách, Kovařovicova č. 9,
 - 3/ Lubomír C h a l u p a ,
nar. 29. května 1903 v Sudicích, okr. Boskovice, redaktor
Lidové demokracie, posledně bytem v Brně-Žabovřeskách, Sirot-
kova č. 42,
 - 4/ Vladimír K á ě a ,
nar. 9. listopadu 1899 v Brně, býv. dozorce vězňů, nyní důchod-
ce, posledně bytem v Brně-Žabovřeskách, Kovařovicova č. 9,
 - 5/ Zdeněk D v o ř á ě e k ,
nar. 24. října 1929 ve Šlapanicích, student vysoké školy výtvar-
ného umění, posledně bytem v Bratislavě, Kapitulská č. 2,
 - 6/ MUDr Jindřich L e i t g e b ,
nar. 11. července 1924 v Brně, lékař, posledně bytem v Marián-
ských Lázních, Vrchlického č. 4,
 - 7/ PhDr Eva M á d r o v á ,
roz. Kopřivová, nar. 9. července 1927 v Brně, učitelka, posled-
ně bytem v Brně, Chládkova č. 8,
- všichni t.č. ve vazbě

j s o u v i n n í ,

že v době od r. 1948 do října 1953 v Brně a jinde

I/ obv. JUDr Zdeněk Kessler a Miroslav Káňa vytvořili ještě s dalšími osobami tajnou protistátní organizaci, kterou nazvali POF, do této organizace později postupně zapojili obv. MUDr Jindřicha Leitgeba, Zdeňka Dvořáčka, Vladimíra Káňa, Lubomíra Chalupu a FhDr Eva Mádrovou, v rámci této organizace se zabývali rozmnožováním a rozšiřováním protistátních tiskovin, jejichž obsah byl zaměřen k podpoře přivedení zvratu v ČSR a k těmto cíli navazovali prostřednictvím "spojek a ústředí" styk se členy zrušené emigrace, která uprchla do nepřátelské ciziny, tedy spojili se navzájem k pokusu zničit nebo rozvrátit lidové demokratické státní zřízení nebo společenský řád republiky, které jsou zaručeny ústavou,

II/ obv. JUDr Zdeněk Kessler, Miroslav Káňa, Lubomír Chalupa, Vladimír Káňa, Zdeněk Dvořáček, MUDr Jindřich Leitgeb a FhDr Eva Mádrová opatrovali, shromažďovali nebo doručovali různé zprávy z oboru politického, hospodářského i vojenského a tyto zprávy odesílali prostřednictvím "spojek" přes "ústředí" do zahraničí, obv. JUDr Kessler opatroval zprávy z oboru vojenského v době výkonu přesnoční služby, kdy byl vázán vojenskou přísahou, obv. Chalupa tak činil jako redaktor Lidové demokracie a zprávy získával i v redakci, které byly označeny za důvěrné,

tedy všichni obvinění se spojili navzájem po případě s dalšími osobami k vyzvídání státního tajemství v úmyslu vyzradit je cizí moci, obv. JUDr Kessler a Chalupa dopustili se takového

činu, ač jim povinnost uchovávat státní tajemství byla výslovně uložena nebo byla dána již jejich postavením,

č i m ž s p á c h a l i

ad I/ všichni obvinění trestný čin velezrady podle § 78 odst. 1, písm. c/, odst. 2, písm. a/ tr.z.,

ad II/ všichni obvinění trestný čin vyzvědačství podle § 86 odst. 1 první věty, odst. 2 písm. a/ tr.z. a obv. JUDr. Kessler a Chalupa též podle odst. 3 písm. b/ cit. zákonného ustanovení

a o d s u z u j í s e,

obv. JUDr. Zdeněk Kessler a Lubomír Chalupa podle § 86 odst. 3 tr.z.,

obv. Miroslav Káha, Vladimír Káha, Zdeněk Dvořáček, MUDr. Jindřich Leitgeb a PhDr. Eva Mádrová podle § 78 odst. 1 tr.z.,

všichni obvinění se zřetelem k § 22 odst. 1 tr.z., obv. JUDr.

Kessler a Chalupa za použití § 29 odst. 2 tr.z., obv. Vladimír Káha, Dvořáček, MUDr. Leitgeb a PhDr. Mádrová za použití

§ 30 tr.z. a všichni obvinění s přihlédnutím k §§ 17 a 19 tr.z.

k trestu odnětí svobody a to :

obv. JUDr. Zdeněk Kessler na 17 /sedmáct/ let,

obv. Miroslav Káha na 12 /dvanáct/ let,

obv. Lubomír Chalupa na 15 /patnáct/ let,

obv. Vladimír Káha na 6 /šest/ let,

obv. Zdeněk Dvořáček na 5 /pět/ let,

obv. MUDr. Jindřich Leitgeb na 7 /sedm/ let,

obv. PhDr. Eva Mádrová na 4 /čtyři/ let.

Podle § 43 a § 44 tr.z. vyslovuje se u všech obviněných

248

Ministerstvo vnitra

Dne 28.11.1953.

C. j.:

generální
státní PROKURATURE

GPB - v 916 /53

oddělení GPBv

V Praze

Věc: Žádost o ponechání ve vazbě a o povolení výkonu vazby ve věznici podléhající MNB - velitelství
státní bezpečnosti v Praze

Na základě zdůvodněného rozhodnutí o zatčení schváleného

byl zadržen (zatčen) dne 27.11.1953, MÁDROVÁ Eva, roz. Kopřivová, nar. 9.7.1927

v Bmě, národnosti české, čs. stát. občan.

učitelka v Brně bytem, rno-Žabovřesky,

Chládkova ul. č. 8

I po provedeném výslechu trvá podezření, že jmenovaný se dopustil

Probstátní činnosti proti ČSR.

Prosím proto, aby ve smyslu § 101 trestního řádu byl ponechán ve vazbě a ve smyslu § 296,
odstavec 2 trestního řádu bylo povoleno vykonávat vazbu ve věznici podléhající MNB u velitelství státní
bezpečnosti v Praze

velitel:

Karel Štáhl

Povolují na dobu , t. j. do dne

Případné rozhodnutí doručte vyšetřovanci, případnou stížnost mně předložte.

Dne 30. XI 1953

státní prokurátor:

Dožádání státního prokurátora jsem provedl dne

30.12.1953

Obviněný stížnost *ne* podal.

pro Štáhl
hodnost, jméno funkce.

MNB-244-629-51

Moji nejmilejší, mamičko, tetínku a Ado, (Branislava) 1

ani nevíte, jak velkou radost mi způsobil Vaš dopis. Vždyť mi přiblížil
můj krásný domov a mohu si opět představit, jak žijete po mém odchodu.
A hlavně mne bavil mi největší starostí, úzkostí o Vaše, hlavně mamič-
čino zdraví. Vždyť mi největší obavy spočívají v tom, aby jste nebyli
moc smutní a aby se mamičce nezhoršila nemoc. Napište podrobněji, co
dělá kolika a klouby. Zajíma' mne vřchno co píšete, každá maličkost
v životě Vašeho, svých známých a okolí. Vaše řádky mne spojíjí s Vámi,
mohu teď lépe na Vás myslet, budou mi radostí až do příštího dopisu.
- Já jsem byla se vánočních dnech křídou chvilí a okamžik s Vá-
mi. Představovala jsem si, že vše krásně, jako v minulých letech proú-
váté i letos, jen mne trápilo pomyslení, že snad jste smutní a že ma-
minka pláče. Doufám, že tomu tak nebylo a že jste s více myslí
na vánoce přišli. Pro mne to byly rolaštní vánoce, ale věřím, že i ony
měly pro mne svůj význam. Doufám, že mi v nich Bůh byl bližší než
jiná léta, kdy jsem na něj pro svět kolem neměla dosti času. - Jste

am 5/XII 1952 I dopis

Moje milá mamčko, Lenka a Ado,

především Vám oznámuji, že jsem ráda rodáča a té nemuže o mne ani
sice slova. Mám rde všechno co potřebuji a nejvíce mi trápí vzpomínka
na mamičku, jak byla šťastná, když jsem odcházela. Mamčko, prosím Te,
budi klidná, všechno dobře skončí a sítí si své rodovi pro svůj návrat. Když
to nebude tak brzy, jak jí předpokládala, bude to přece a do té doby budi
klidná, nebudi smutná, at si ušetří svoji nemoc. Je pro mne velká posloužit
myšlenka, že Vaš všechny doma mám a bránu by mi bolelo pomyslet, že tvoji
nemoc se, mamčko, horší. Ať mi budete psát, napiš mi všechno o mamičce a rodovi
sím slavně. Mysli, mamičko, na mne ká, té budeš rodáča! Tím mi nejvíce mi-
řet pomoci. - Já sama jsem klidná, jikož je mne vidět odhodlet a věřit v svou
svůj návrat k Vám všem. - Vzpomínám na Vaš všechny a mám pevnou ^{mi} v netě šle-
dání. K narození je u mne se stěží pro mamičku kabela, Ado má někde papír
a obal na knihu a tatíčkovi ode mne něco kufle, mám nějaké peníze v koi tovaní
kabičce v mém pokoji. O narození nebudi te smutni a myslte na by vaši rod.

- Moje nejdražší maminko, tehle a Ado,

15. I. 1954.

po našem roce mi přišlo radostně překvapem' od Vaš, čokolada
se štedrověčerním porokasem. Potěšila mne moc, hlavně proto, že v m'
vidím důkaz Vaší stále lásky a péči o mne. A nára přišel Vaš dopis!
Opět jsem riskala nové pouto se svým domovem, rose tím něco více
z Vašeho života a mohu si se svých vzpomínkách lépe představit,
jak žijete. - Ovšem jedna věc mne trochu zarazila, je myslím, hlavně
maminka, příliš smutná pro mne. Píšeš maminko, že bez mne ne-
může být Vaš domov radostný. Nesmíš být tak pesimistická, Vědyt
jde jen o přečkání určitého časového úseku, po kterém se rose vrátím.
A po tu dobu Vaš prosím, abyste si svůj život řídili tak, aby byl napl-
něn klidem a radostí z těch věcí, které okolo Vaš jsou radostní a veselí. A
při klidné myšli jich najdete jistě mnoho. Vidím a naplňuje mne štěstím
to, že na mne všichni myslíte a dodáváte mi svůji slovy i myšlenkami
utěchy. Ale věřte mi, že smutkem mi nikdo z Vaš nepomůže. Naopak, jak
jsem Vám již psala, můj největší starostí je to, že jsem Vám způsobí-
la bolest a rozrušila klid domova. A poznámí, že i v nové situaci
jste se docela orientovat tak, aby Vaš život byl vyrovnaný a spokojený,
by mi velmi pomohlo. Vědyt mlté, že vždy jsem přála lidem radost a ště-
stí

Napísala Eva Maďurová číslo zákl. 484

výhodnostná skupina:

Komu píšete — príbuzenský pomer: rodica, manžel

Píšte čitateľne, srozumiteľne a nie po okrajoch listu!

6. II. 1955.

Brata' maminko, tatičku a Ado,

tal tento bránový dopis je nesen opäť do ľavého kľúčového
k narodeninám o našej rodine. Prídešim Ti, Ado, at tento rok
je rokom radosti, šťastie a úspešne práce, silnej rodiny a kľasní kľas-
né mysli a jasnej perspektivy do budúcnosti. A hodni šťastie a ra-
dosti, ktoré by mi by, pevný, východi bod na Trénu nitru a odkud vyra-
řovaly sa tri celému okoli. A hodni veselí oslavy a veselí i pro osiel-
ny ďalšie dny! — A maminko, Tati, kľasní radosti, aby ja te hodni čile
a šťastie niyu jirdela sa mnou, ale tati jirdela sa mnou prosla mnoho diva-
del, koncertu, prochara a vyjrdela. Musi sa o to ovšem starať tati sama,
ponoadi radosti nezrdela jin k kľasni, ale tati e ovšem ovšem a vřy,
a tati Ti jirdela plnou mnou ponoadi o nich vyrdela i šťastie a radost, které by
mi by ozrdela kecidou chodli vřich Tých dni. Tak i Tati mamni, hodni ve-
selí pohled na čirok a starost, odřrdel ke nepotrebným vřiem! Kdybych

V Brně, dne 23. února 1955.

Váženému
Prezidentu Republiky československé
panu Antonínu Z á p o t o c k é m u ,
P r a h a - H r a d .
=====

Vážený pane presidente!

Obracíme se na Vás, hlavu našeho státu, jemuž důvěra občanů svěčila právo rozhodovati o udělení milosti, a prosíme Vás, abyste tohoto svého práva použil vůči naší odsouzené dceři a manželce Evě M á d r o v é , rozené Kopřivové.

Eva Mádrová, narozená 9.7.1927, byla odsouzena senátem Krajského soudu v Brně v březnu minulého roku ke čtyřletému žaláři. Z tohoto trestu, vzhledem k započítané době vyšetřovací vazby, uplyne v těchto dnech právě jedna třetina.

Hlavní důvod, který nás nutí k tomu, že se obracíme na Vás, pane presidente, se svou žádostí, spočívá v tom, že odsouzená trpí plicní chorobou. Od roku 1951 byla léčena plicním oddělením MÚNZ v Brně s diagnosou TBC, jak patrně z přiloženého dokladu. Její zdravotní stav se poněkud zlepšil jen proto, že dodržovala přísnou životosprávu, předepsanou pro nemocné plicními chorobami. Domníváme se, že podmínky, za kterých dnes žije a pracuje, při nejlepší vůli nemohou splňovat předpoklady, nutné k udržení jejího zdraví.

Další důvod, pro který se obracíme na Vás, vážený pane presidente, se svou žádostí, je skutečnost, že její matce se vrátila od doby zatčení odsouzené těžká choroba, takže je upoutána na lůžko a ohrožen její život.

Prosíme proto, aby byly uváženy tyto okolnosti a abyste, vážený pane presidente, poskytnutím milosti umožnil odsouzené návrat do prostředí, kde není ohrožen její život a kde by se mohla státí - jak to také prokazuje na svém nynějším pracovišti - platným členem nové socialistické společnosti.

Děkujeme Vám, vážený pane presidente, předem za Vaše rozhodnutí.

Adolf Mádr
Adolf Mádr
Chládkova 8, Brno 16

Prof. Ing. arch. Miloslav Kopřiva
Chládkova 8, Brno 16

Přílohy: 1/vysvědčení MÚNZ v Brně o chorobě odsouzené
2/vysvědčení KKN v Brně o chorobě její matky

Krajský soud v Brně, odd. 1

T 8/54 - Sm 95/55

Pan

Adolf M á d r a Miloslav Kopřiva

B r n o 16

Chládkova č.8

Podepsaný soud Vám sděluje, že Vaše Žádost za milost pro Evu M á d r o v o u byla jako bezdůvodná zamítnuta, ježto ke všem důvodům v ní uvedeným bylo přihlíženo již při výměře trestu. Proti usnesení zdejšího soudu o zamítnutí Žádosti není přípustna stížnost.

Krajský soud v Brně, odd.1.,
dne 17.června 1955.

Antonín Piak
Za správnost /
vedoucí oddělení

Odesílatel: Eva Hádrová, km. č. 1148

Příjemci: rodičům A. a M. Koprivcovým a manželce Ad. Hádrovi.

12. 9. 1955.

Draví moji rodiče a Ado,

tentokrát mám příjemnou novinu, mám povolený balíček, jehož povolenku přikládám. O nalepení povolenky jsou instrukce na její zadní straně. Na balíček napište mé jméno, jin číslo, tedy: Pošt. úř. Pardub., P.S. B/10, č. 1148. Mé jméno nikam do balíku.

Je-li Vám to možné, pošlete mi tento obsah: $\frac{1}{2}$ kg másla (nejak napíchnout do kelímku, nebo podobně, aby se udrželo, však, maso), Ty tomu budeš lépe rozumět než já), dále 80dky salaámu, 20dky kávy a zbytek něco sladkého, kousek marmelády na moučnicku a máš-li snad po ruce nějaké vanilkové rohlíčky nebo podob-

17.7.51

Drazí rodiče,

oznamuji Vám, že jsem včera odpoledne dojel šťastně do Mariánských lázní. Jak jsem Vám již telegrafoval, byl jsem na ministerstvu a mohl jsem pouze žádost odevzdat bez jiných možností. Odbor nápravných zařízení je v Bubenči a těžko se tam člověk dostává. Nechtěli mne vůbec přijmout a nechali mne stát ve vrátnici. Když jsem jim nahoru telefonicky sdělil účel své návštěvy, odbyli mne tím, že mám žádost podat písemně. Osobní intervence jsou naprosto nepřípustné. Naštěstí jsem měl žádost napsanou a vymlouval jsem se o ně slečně, která mne na pokyn příslušného důstojníka odháněla, že ji chci podat osobně před nástupem dovezené. To jediné pomohlo k tomu, že se uráčil sejít jeden poručík delů, s nímž jsem mohl vyměnit alespoň několik slov. Žádost jsem podal a osobně jsem mohl podpořit to, co Evě jde. Dehovořil jsem s ním ty Pardubice. Poručík sám o věci rozhodovat nebude. Nejdůležitější bude rozhodnutí v zedlezcách. Když jsem mu říkal, že s tammím náčelníkem jsem už mluvil, byl přístupnější a slíbil, že věc okamžitě posílá k prověrce na Slevensko. Podle stanoviska tammího velení mi podají zprávu, zda žádosti bylo vyhověno. Výsledek je tedy zatím nezaručen a musíme čekat na stanovisko Hvina velitelství, které je ve věci rozhodující. Kladné stanovisko na ministerstvu nezamítne. To mi slíbil. V záporném případě by šlo věc patrně těžko uskutečnit, ačkoliv i nad záporným stanoviskem velitele může rozhodnout pro kladné vyřízení ministerstva lékařský posudek a deperučení. Jestliže jste ještě Evě neodeslali dopis, připište jí pokyny.

Cesta mi ubíhala dobře. V Praze jsem zjistil, jak hrozná tam byla průtrž mračen. Zničila v Košířích i koleje, tramwaye a sklepy byly zatopeny. Také v Mariánských nadělala škody. Z kolonády zmizel písek. Uhodilo to do trolleybusu a telefonické spojení sem ještě vůbec nebylo obnoveno.

Teď jsem se právě vrátil ze svých prvních behoslužeb. Venku je překrásný až parný letní den, jaké jsem tu zažil pouze předloni,

Převila: Eva Hádrová, kn. č. 1178
Příj. rodičům A. a M. Kopřivským a manželce Ad. Hádrovi.

9. XI. 1955.

Drahá a milá maminko, tatí a Ado,

16/XI.

Váš poslední dopis mne rozrazil smutným tónem, který rezonoval z úvodních manuicických slov. Ale byl to dopis předdušičkový a tyto věci mají své právo na určitou melancholii - jistak bych poměřovala se zcela neomluvitelným tak pesimistickým náor na život. Člověk musí brát skutečnost tak jak je a marný úlek nic nemění a vzhledně komplikuje situaci a neslouží ničím. Myslím, mamí, že se už bys měla hledět na věci rozumně a bez nepohodlného smutku. Máš vůbec dojem, že ti děláš těžší hlavu než já. Život prožívající zde je mnohem snadnějším než si jej Vy někdy představujete. Přitom, mamí, o dlouhé, černé zimě, mně nepřijadá ani dlouhá, ani černá, vědyt se dno je prosvětlená sněhem a i v tmavé noci svítí hvězdy. Doufám první, že navštíveš, před kterou je tento dopis poslední, který píše, Váš uhlídnu a upokojí, až uvidíte, že se mi daří skutečně, u měrně k obklopením, dobrě. A s těžlostí si vůbec nelze hlavu! Napsala jsem Vám o mímání dopise větu, kterou bych chtěla rovnou odškrtnout: já na to vůbec nemyslím. Vědyt můj náor se objeví jednoho dne skutečně!

13. XI. 53.

Václavka: Eva Mádrová, km.č. 1178
příj.: rodičům A. a M. Kopřivským a manželce Ad. Keltrové.

Drahá maminko, teti a Ado,

dnes dopoledne jsem marně čekala na Vaši návštěvu.

Bylo to poprvé, co jste na určitý termín nepřišli. Vaš poslední dopis ke B. tam, který jsem dostala již v sobotu, mi ukázal, že do teď nemáte porodu. Zde Njova⁴ tvrdě posílá porodnicku až v poslední dny. Návštěva na 13. XI. povolena byla, bylo mi to srdečně a mohli jste v každém případě přijít. Douvám se, kam uměla více obvyklá podnikavost. Máte doma telefon? Myslím, že by to byl nepřekonatelný důvod jako nepřítel návštěvi nepřítelem vedli. No, budu se ještě jednou týden děle těšit a doufám, že tato návštěva s přátelskými přáními dobře dopadne. Doufám, že to nebyl žádný závažnější důvod, že jste nepřišli a až se více a více těším. Uctívám, jakožto dva krásné dopisy jsem s velikou obavou posílala v úterý

V e l i t e l s t v í T N U

P a r d u b i c e .

Blížící se vánoční svátky dodávají mi odvahy, abych se obrátila k Vám s prosbou o povolení balíku k vánocům pro svoji dceru . Usnadnil byste, s. náčelníku, ustaranému srdci mateřskému klidnější prožití svátků radosti a štědrosti.

Podotýkám, že dceři Evě Mádrové km.č.1178 uplynula v listopadu t.r. polovina trestu, t.j. dva roky ze čtyř a já doufala, že jí budu mít o vánocích doma, protože vím, že se náležitě chová i pracuje.

Když se mi tato naděje nesplnila, prosím Vás snažně aspoň o povolení balíku a předem Vám ze srdce děkuji.

Anna Kopřivová, matka,

V Brně 10.XII.1955.

Brno 16, Chládkova 8.

Píše: Eva Mádlová, kn.i. 1178
pro: rodiče a manžila.

14. XII. 1955.

27/11 55

Nejdražší rodiče a Ado,

Tento můj dopis patří vánočním. Píši jej do rostoucího stmívání, kdy mravine nebe dává tušit budoucí hvězdy a poustnava smou se přecházením do těch chvíl, ve kterých budete slavít štědrý večer. Vidím v duchu všechny dřívější štědré dny, ve kterých jste mi připravili tolik radosti a krásy, že jen vzpomínky mi zkrášlí i letošní svátky. Nebudou pro mne rozhodně smutné. Každý rok si více uvědomuji jak mají krásnou podstatu tyto svátky lásky, jejich existence sama o sobě ^{mne} rozehrává nitro radostí. Jsou symbolem lásky, která spásá svět, svátky míru, který aspoň na chvíli opanuje větší-

Píše: Eva Malá, km.č. 1148
pro: rodiče a manžela

26. XII. 1955

1. 1. 56

Moje milá, nejmilejší maminko, tatínku a Ado,

tak svatky už pomalu končí a přece ještě v útro říje
jejich odlesk, tichý a klidný, neregulární okolnostmi vnějšího
světa. A velký podíl jele na radosti svých vnitřních měl také
Vy, krásným porodem domova, balíkem, který mi přišel jako
štědrovciřní dar od Vás. Milá jsem ze všech věcí moc velkou
radost, cítila jsem z něj vnitřní přípravu domova a také Vaši
starost a vepomínky na mne. Moc a moc Vám děkuji, snad
si ani nedovedete představit jak mnoho mne to potěšilo. Také

Píše: Eva Hádrová, km.č. 1178
pro: rodiče a maněila

Číslo: 100

Milá moje mamičko, tatínku a Ado,

Konečně přišel Váš povánoční dopis, který mi tak krásně
přiblížil vánoce a Váš a potěšil mne tím, že Vaše svátky
byly skutečně takové jak jsem si je představovala - bez
smutku. Také mne radostně překvapily Vaše dárky od
Vás - krásné knihy, pulover (škoda, že jej nemohu vidět)
a také tatínkova obálka, jejíž suma je pro mne překvape-
ním. Mám se všeho radost jako kdybych to viděla
a doufám, že i Vy jste potěšeni a Vašich dárků. Ty
by knihy od tatínka neručím, ale nápis je pro mne velmi sym-

Žádost o povolení návštěvy u
Evvy M á d r o v é , km.č.1178.

V e l i t e l s t v í N Ú

Pardubice.

Podepsaný prosí o povolení návštěvy u svoji dcery Evvy Mádrové,
km. č. 1178 na den 12.února t.r. , neníli možné určit nám návštěvu
k terminu blížešimu.

ing. Miloslav Kopřiva, otec
Anna Kopřivová, matka,
Adolf Mádr, manžel.

Nemoc moji manželky vyžaduje doprovod osoby obeznámené s jejím
ošetřováním.

Přijměte předem můj dík za příznivé vyřízení.

V Brně dne, 18.ledna 1956.

ing. Miloslav Kopřiva
Chládkova 8, Brno 16.

Píše: Eva Maďrová, č. 1178
pro: rodiče a manžela

22.I. 1956

8/II 56

Milá moje mamíčko, tati a Ado,

Tento týden byl se skutečnou radostnou překvapením
- přišel balík od Váš. Zjistuji, že mám báječné rodiče i
manžela a rovněž obsahem jsem byla nadšena. Mochuť
Vám děkuji, děláte si se mnou stále tolik starostí! Dou-
fám, že stříbrná podkova mi přinese štěstí. Jinak Váš
musím ubezpečit, že vypadám báječně, což jistě potvrdíte
při blížící se návštěvě. Myslím, že jste už rozřídili?
I Vaše dopisy mi teď docházejí v delších termínech, já píši pre-
videlně a doufám, že mé dopisy již teď dostávajíte. Tento

Příj: Eva Hádrová 1178
pro: rodiče a manželka

19. III. 1956

Draví moji rodiče a Ado,

mlá, který dnes fouká, je přes svůj chlad tak nijak jasný
a vřava jsem obdivovala první kyčičku sněženek, která
sem pronikla jako posel rádnějších květonaích misií.
A před sebou mám Vaš dopis, kde píšete o Vašich posled-
ních sněhových rážích. Několikrát jsem s potěšením
čítala Vaš popis smolnického rámu a doufám, že
oproti uskutečnitě svůj plán prohlédnout si tam
i květonaí louky a zelení lesy. Jen mi mří dode-
tek Adora dopisu, že nejde na Remorou. Nemohl
si to Ado... ..

Přání: Eva Hádrová, kn.č. 1178
pro rodiče a manžela

P.VII. 1956

Nejmilější maminko, tatí a Ado,

Tento týden se pošla nijak rychle rozjela a dostala jsem nejen Vaš dopis e. l. M. ale i Vaše přání k narozeninám. A tak se už před svojí narozeninami pročítám Vaše milá slova a děkuji Vám. Tak trochu jsme narozeniny oslavily už dnes, ale poněvadž jsem člověk hlasně oslepy nemilující, utulala a satajila jsem to téměř před všemi a tak jsem měla jistěma holba. Kromě toho se domnívám, že 29. vyřočí nemí tak důležitě, svou váhu dostane až přišli rok až se v pořadí desítek objeví čísto tři. A je docela možné, že ty přišli narozeniny už budu slavil ra jiných okolností, a že mi přání bude moci nejen napsat. A tak se dívám s důvěrou do budoucnosti. A poněvadž den narozenin býva vždy dnem meditací, tak moje myšlenky roletaly s obzvláštní intenzitou k Vám. A té příležitosti bych ještě jednou chtěla poděkovat to, že Vám děkuji, jak na mne myslíte a staráte se o mne. — Váš je asi všechno ve shonu cestovnických příprav, nicméně, že máte programy dovolených celkem sladký a přeji Vám, aby jste se měli skutečně krásně. Ale opět jste mi s určitostí nenapsali na kdy se Vám hodí navštívit va rde. K udobí od 26. srpna by bylo pro Vás asi příliš namáhavé opět znovu

Píše: Eva Mádrová, km.č. 1148
pro: rodiči a manžila

25. VI. 1956

Milá, braha' maminko, kati a Ado,

při psaní dopisu hledím oknem na jímni' prouduy děti, které, i když s přes ta' oka-
mi, vytrvale po mnoho dní dopadají' a nevyčerpateľněm množství' na zem. Při po-
hledu na slovinou okloku by cílově k' měř' popřel vědecki' tvorem, že za těmi mraky
existuje slunce a že bude opět svítit. Toá' předpovědi, mami, že k' bylo bude až o čírona
se mi na počátku jara rda'la nemožni' škatohli' dala', ale teď vidím, že dokonce ve svém
optimismu přička'nila. A při vzpomení na desítky' dnů uvatují, Ado, o tom, že jidm a nich
patřil Trému svatku a že přička'řim a přámim porčí. Nevím jestli mi alespon' malou outu-
rou bude to, že nemám kalendár, ale rozhodně ji mi přámim upřimni, když Ti přiji, aby Tré
dnů byly naplněny pokrovim a radostí, aby o nich mohl uskutečnit své plány, a aby uelá
Trá' budoucnost byla utvářena tak, jak to odpovída' Trým představám. - Ž Tré cesty
do Prahy vidím, že máš mnoho starost', ale můj nábor už znač, že Trá' ná' máka bu-
de marná. Didi' jinak mluv' a jinak jednáji'. Rozhodujícími čini'teli v její ch jednáni'
je vždy něco docela jiného, než sami přička'ji. V případě o jakém jsi psal, jím patří' vy-
nadat a nic víc. A znovu Tobě i mamičce oklují: že na dně se už ne hledit v celku

PP 51 / 56

O s v ě d ě c n í

Krajský soud v Hradci Králové potvrzuje, že
Eva Má d r o v á nar. dne 9.7.1920,
bytem v Brně, Chládkova 8, který byl
usnesením ze dne 16.8.1956 sp.zn. PP 51/56
podmíněně propuštěn na svobodu z výkonu trestu odnětí svobody
v trvání čtyř roků, se během zkušební doby osvědčil,
protože podle výsledků šetření se řádně zapojil do pracovního
poměru, má dobrou pracovní morálku a slušné chování. Jeho pověst
je dobrá a nebyly u něho zjištěny žádné závady

Je proto na něho podle § 35 odst. 1 tr.z. hleděti jako
by trest, který mu byl uložen rozsudkem Krajského soudu v Brně
pro trestný čin - velezrada a vyžvədəčství podle § 78/1a,2a § 74 tr.z
odpykal dnem, kdy byl podmíněně propuštěn, t.j. dnem . . 16.8.1956

Krajský soud v Hradci Králové,
odd. 9, dne 25-5.19611961.

Předcece snátu:

JUDr. Ota Sedláčkovský
Za správnosti vyhotovení

Kasman

8. 11.

Fotokopie

2 Rt 117/91

Toto usnesení je převoplatné *dupl. 43. 3. 1991*

Krajský soud v Brně odd. 2

Usnesení

číslo - 4 IV 1001

Krajský soud v Brně rozhodl v neveřejném zasedání, konaném dne 13. 3. 1991 o rehabilitaci dle zák. č. 119/90 Sb. t a k t o :

PhDr. Eva Mádřova

nar. 9. 7. 1927, posl. bytem Brno, Chrástková č. 6, PSČ 602 00

je účastna rehabilitace

podle § 2 odst. 1 písm. c) zák. č. 117/70 Sb., pokud jde o trestné činy podle § 70 odst. 10, odst. 2a, § 66 odst. 1, odst. 2a tr. zák. č. 86/50 Sb., kterými byla uznána vinnou rozsudkem krajského soudu v Brně ze dne 19. 3. 1954, sp. zn. 2 T 8/54.

Citovaným ustanovením zákona č. 119/90 Sb. je rozsudek zrušen ve výše uvedeném rozsahu.

Podle § 2 odst. 2 věta třetí zákona č. 119/90 Sb.

se zastavuje

trestní stíhání PhDr. Evy Mádřové pro trestné činy velezrady a vyzveučství podle § 70 odst. 1, písm. c, odst. 2, písm. a, § 86 odst. 1, odst. 2, písm. a, tr. zák. č. 86/50 Sb.

Odůvodnění :

Krajský soud v Brně přezkoumal výše uvedený rozsudek krajského soudu v Brně ve smyslu § 2 odst. 1 zák. č. 119/90 Sb. a dospěl k závěru, že PhDr. Eva Mádřova je účastna rehabilitace.

Na základě ustanovení § 2 odst. 1 zák. č. 119/90 Sb. byl zrušen citovaný rozsudek ze zákona, jakož i další rozhodnutí v této věci na něj obsahově navazující a to k datu, kdy byla vydána. Za této situace v souladu s § 2 odst. 2 věta třetí zák. č. 119/90 Sb. zastavil soud trestní stíhání jmenovaného pro výše uvedenou trestnou činnost.

Poučení : Proti tomuto usnesení lze podat stížnost do tří dnů od oznámení a to k Nejvyššímu soudu ČR prostřednictvím krajského soudu v Brně. Prokurátor může podat namítku do 60 dnů od oznámení usnesení, o níž rozhodne Nejvyšší soud České republiky.

v Brně dne 13. 3. 1991

Za správnost: 4V

JUDr. Marie Večeřová, v.r.

Text Martina Jindry

Text byl publikován v Českém zápase

Sestra Eva Mádrová se narodila 9. července 1927 v Brně. Otec, prof. Ing. architekt Miloslav Kopřiva, byl profesorem na Vysoké škole technické v Brně. Matka Anna Kopřivová, rozená Leherová byla v domácnosti, jak to tehdy bylo zvykem. Byla to však vzdělaná žena, která ovládala několik světových jazyků.

V polovině třicátých let nastoupil otec sestry Mádrové na místo městského architekta v Košicích, kde paní Eva také dokončila v roce 1938 obecnou školu. Situace na Slovensku se však přiošťovala a matka s dcerou se tak vrátily do Brna – otec zůstal na Slovensku a až do konce čtyřicátých let vyučoval v Bratislavě na vysoké škole. V Brně studovala Eva Mádrová reálné gymnázium, které zdárně zakončila maturitní zkouškou v roce 1946. Následovala přihláška na filosofickou fakultu v Brně, kde v roce 1950 složila druhou státní zkoušku z filosofie a historie. V témže roce se i provdala za našeho faráře Adolfa Mádra. Po absolvování vysokoškolského studia nastoupila jako učitelka na střední školu ve Vranovicích a od září 1951 byla přeložena na osmiletou střední školu při Ústavu pro tělesně vadné v Brně – Králově Poli, kde vyučovala

až do svého zatčení. V lednu 1953 po obhájení disertační práce a vykonání rigorosních zkoušek dosáhla doktorátu filosofie.

Již během vysokoškolských studií se začala Eva Mádrová vyhraňovat proti komunistickému režimu. Byla vychována v duchu T. G. Masaryka a jeho ideálů, a tak zcela přirozeně vnímala poúnorový lidově demokratický režim jako zkázu národa. Podobně smýšlela i většina jejích přátel z fakulty, mezi které patřil i Miroslav Káňa.

„Mně to bylo okamžitě jasné, že je to zkáza našeho národa, to jsem opravdu cítila a věděla. My jsme na fakultě měli takovou pětici kamarádů a ono to s námi dopadlo nakonec tak, že jediný Jiří Jirásek šel normálně do zaměstnání. Ale jinak už v tom prvním roce byl zavřený Josef Medek. Potom byla už ta moje skupina: to byl Mirek Káňa a já. Potom byla Dada Táborská vyloučena z fakulty a Renata (Zemanová) se dostala asi po roce za mnou (do vězení). Takže z nás pěti jsme opravdu byli všichni nějak pronásledováni. Já myslím, že to už samo o sobě něco říká, že asi jsme k té KSČ měli dost daleko.“

Tři poválečná léta byla pro Evu Mádrovou jedním z nejšťastnějších období v životě. Sestřenice ji přivedly

do Akademického klubu Tábor – AKT, což byla studentská platforma vyrůstající v myšlenkovém ovzduší naší církve, která byla tvořena mladou inteligencí rekrutující se převážně ze studentů vysokých škol. Právě zde poznala i svého budoucího manžela, který byl jedním ze zakladatelů AKT. Prožívala i bezstarostný studentský život, toužila po vzdělání a měla tak před sebou perspektivu život naplňujícího zaměstnání. Vše zhatil únorový komunistický puč v roce 1948. Jak již bylo řečeno, Eva Mádrová se již od vysokoškolských studií pohybovala v okruhu přátel, kteří měli vyhraněné postoje ke komunistickému režimu. Vedle spolužáka Miroslava Káni patřil mezi tento okruh přátel i JUDr. Zdeněk Kessler, který společně se svými kolegy z neformálního poválečného politického klubu začal ilegálně shromažďovat a archivovat zprávy politického a hospodářského charakteru o situaci v ČSR, které se pak se svými přáteli snažil posílat do zahraničí. Skupina (někdy nazývaná POP) rovněž vydávala ilegální časopis Plamen. Její činnost však byla od počátku monitorována a infiltrována StB. Eva Mádrová věděla od Miroslava Káni o aktivitách ilegální skupiny. Když jí ředitel Ústavu pro tělesně vadné poslal jako nejmladší z pedagogického sboru na přednášku o protilidové a protistátní činnosti T. G. Masaryka

– přednáška byla inspirována stejnojmennou knihou - byla více než rozčarována a pobouřena. Ona, která ctila osobnost T. G. Masaryka a jeho ideály humanity, demokracie a morálky, musela poslouchat účelové polopravdy, lži a výpady proti jeho osobě. Knihu si pořídila a napsala asi čtrnáctistránkový rozbor, ve kterém věcnými argumenty vyvracela nepravdy a urážky. Úvahu následně předala Miroslavu Káňovi, který ji měl odeslat do zahraničí. Tento okamžik rozhodl o jejím dalším životě.

Úvaha o T. G. Masarykovi však nebyla jedinou ilegální aktivitou Evy Mádrové. Ta totiž byla několikrát Miroslavem Káňou požádána o předání zpráv na předem určeném místě v Brně na Petrově, kde si zprávy vyzvedávala spojka. Odůvodnění rozsudku se o této její činnosti zmiňuje následovně: *„Na žádost M. Káni počala v roce 1952 vykonávat funkci spojky mezi skupinou POP a spojkou z ústředí. Této spojce asi čtyřikrát předala zprávy, které přebírala od obviněného M. Káni. Funkci spojky vykonávala až do konce roku 1952, kdy se obviněný JUDr. Kessler vrátil z vojny a počal sám udržovat spojení se spojkou z ústředí.“* V říjnu 1953 zazvonil u Evy Mádrové telefon a manželka M. Káni ji vyděšeným hlasem informovala o zatčení

manžela a Z. Kesslera. Nastaly dny čekání, které byly naplněny strachem. Vnitřní klid se dostavil až ve chvíli, kdy si v jednom z manželových dopisů přečetla slova: „*Těm, kteří Boha milují, všechno slouží k dobrému.*“ Trvalo to šest týdnů, nežli si pro Evu Mádrovou 26. listopadu 1953 přišla StB. Prodělala domovní prohlídku a černý tatraplán ji odvážel směrem do Prahy. Městem projížděla již se zavazanýma očima, aniž by cokoliv tušila, ocitla se ve věznici v Ruzyni. „*Zůstala jsem úplně sama, vydána absolutnímu zlu, strachu, bezmoci a nejistotě. Zlu záměrně ničícímu důstojnost člověka, zlu, které drtí člověka až do kořene jeho bytosti. Stála jsem v holé cele a hleděla před sebe. Pláč zůstal zaražený hluboko ve mně.*“ Snahou vyšetřovatelů bylo proměnit lidskou osobnost na pouhé číslo – v případě paní Evy Mádrové na číslo 1175, kterým se vždy musela hlásit. Jak ukáží následující řádky – nepodařilo se. Během vyšetřovací vazby nezažila paní Eva Mádrová přímé fyzické násilí ze strany bachařů a vyšetřovatelů. Přesto jí však bylo do sytosti "dopřáno" psychického týrání. „*Dovedli ponížit člověka v samé podstatě jeho bytí, zničit naději i víru v jakoukoliv budoucnost. Také otupit nebo dovést i k psychickému kolapsu či šílenství. K tomu hlad, zima a nedostatek spánku ničily i tělo. Člověk, pokud nebyl*

vybaven zvlášť velkou vnitřní silou a odolností, se hroutil. Kdo neprožil hrůzy samoty v cele, nikdy nepochopí, jak strašná je beznaděj, bezmoc a úzkost, které člověka zaplavovaly. To byl tedy svět, který mne náhle obklopil. Přesto jsem si díky pevné stabilitě z dětství, Boží pomoci a také svému mládí dokázala zachovat psychické zdraví.

Cítila jsem, že Bůh je stále se mnou. Pomáhala mi i moje životní filosofie. I v těchto podmínkách jsem byla stále přesvědčena o správnosti svého konání, kterého jsem nikdy nelitovala.“

Po uzavření vyšetřování byla Eva Mádrová převezena do staré brněnské věznice na Cejlu, kde čekala na soud. „*Jednoho dne mi bachař sdělil, že zítra mám soud. Zachovala jsem ledový klid. Dodnes si pamatuji, že večer jsem na slamníku po krátké modlitbě ihned usnula a spala až do ranního budíčku.*“ Hlavní líčení Krajského soudu se skupinou Zdeněk Kessler a spol. se konalo 19. března 1954 v Brně. K nejvyššímu sedmnáctiletému těžkému žaláři byl z celé sedmičlenné skupiny pro trestné činy velezrady a vyzvědačství odsouzen JUDr. Zdeněk Kessler. Eva Mádrová byla pro stejné trestné činy odsouzena ke čtyřletému těžkému žaláři, ztrátě čestných občanských práv na dobu pěti let, propadnutí poloviny jmění a peněžitému trestu ve výši 1000 Kč. „*Soudní líčení probíhalo tak, že já jsem vlastně vůbec*

nikoho neviděla vypovídat a byla jsem tam úplně poslední, zatímco ti ostatní tam mohli jeden po druhém slyšet mě. Myslím si, že jsem si tam nevedla špatně. Byla jsem jediná s Kesslerem, kteří jsme toho nelitovali. Prostě jsem tam i měla nějaké svoje názory, že si myslím, že vše bylo trochu jinak. Ale nejhlavnější pro mne bylo to, snad důležitější než rozsudek, že jsem v soudní síni po tolika měsících uviděla své rodiče a manžela! Snažila jsem se vypadat vesele, ale v jejich tvářích byla vepsána taková bolest a starost, že na to nikdy nezapomenu.“

Přišly tvrdé roky v komunistických věznicích a lágrech v Pardubicích a slovenských Želiezovcích. Krajský prokurátor dr. Gottwald ve vyhodnocení odsouzené pro výkon trestu k jejímu pracovnímu zařazení poznamenal: „*Osobních nebezpečných vlastností nemá. Doporučuji, aby byla zaměstnána manuálními pracemi, neboť se jeví jako zhýčkaná dcera z tzv. "dobré rodiny".“*

Léta za mřížemi byla poznamenána tvrdou dřinou, ale také lidským přátelstvím, které mělo obrovskou sílu a ne jedenkrát přetrvalo i desetiletí po propuštění. Do cesty komunistickému zlu se v případě sestry Mádrové postavila i hluboká víra, která pro ni byla zdrojem naděje a vnitřní jistoty. „*Víra určitě sehrála*

velkou roli při mém věznění. Měla jsem tam takový zážitek, ono se to dá těžko říct. Měla jsem dojem, že při prvních Vánocích je tam Ježíš přítomen jako světlo. To jsem bezpečně cítila, že je tam se mnou – jestli to mohu takto vyjádřit. V mém nitru se rozhostil pokoj a mír. Ty druhé Vánoce – to už jsem byla v Želiezovcích – měla jsem tam takový proslov ke všem. Snažila jsem se, aby nemysleli tolik na ten domov, ale více na to, co prožíváme teď, ale nikoliv v tom negativním slova smyslu, ale i v tom pozitivním.“

Manžel i rodiče opakovaně žádali o podmíněčné propuštění či omilostnění Evy Mádrové. Ve vězeňském posudku ze září 1954 se k jedné takové žádosti - typickým svérázným jazykem - mimo jiné praví: „Byl jí v *socialistickém zřízení svěřený důležitý úkol výchovy mladých kádrů a sama se dopustila závažné trestné činnosti, takže je u jmenované velmi malý předpoklad po stránce politické, aby doposud trest odpykaný byl na ni dostatečně působil.“* Podmínečného propuštění se nakonec Eva Mádrová dočkala téměř po třech letech 16. srpna 1956. Před pardubickou věznicí ji čekal manžel Adolf a novomanželé tak mohli žít konečně spolu.

Návrat domů však pro politické vězně nebyl totožný s návratem do svobody a pronásledování zpravidla pokračovalo

i mimo mříže věznic a lágrů. Paní Mádrová jen těžko sháněla zaměstnání. Z učitelského místa v Ústavu pro tělesně vadné byla propuštěna již v době věznění. „Podle sdělení krajské prokuratury v Brně ze dne 15. února 1954 jste podezřelá z trestných činů proti republice a byla jste proto dne 26. listopadu 1953 zajištěna. Z toho lze soudit, že jste se dopustila tak hrubého porušení povinností státní zaměstnankyně – učitelky a vychovatelky, že je v zájmu udržení pracovní kázně nezbytně nutné Vaše neprodlené propuštění.“ Situace se na čas vyřešila narozením synů, o které se starala, ale žít pouze z farářského platu nebylo nikterak snadné. Rok po narození mladšího syna Vítka se otcí přes známého podařilo sehnat alespoň místo ve skladu u Montovaných staveb. Po několika letech přešla ke Službám města Brna, kde působila až do roku 1973.

Uvolnění politické situace na konci šedesátých let umožnilo Evě Mádrové absolvovat dálkově studia psychologie. S přijetím na studia tehdy pomohl i bývalý spolužák, "obrozený komunist", pozdější signatář Charty 77 - na přelomu sedmdesátých a osmdesátých let vězněný - Jaroslav Šabata, který byl v letech 1964-1968 vedoucím katedry psychologie FF UJEP. Po absolvování studia se tak

sestra Eva Mádrová mohla konečně věnovat oboru dle svého přání a až do třiasedmdesáti let věku pracovala v Pedagogicko-psychologické poradně. V osmdesátých a devadesátých letech také vydala několik publikací týkajících se výchovy dětí a manželského poradenství. Radost ze smysluplné práce však kalil zármutek z úmrtí manžela i otce. Již v roce 1967 musel být nemocí dlouhodobě sužovaný bratr Adolf Mádr hospitalizován. Pán si svého služebníka nakonec povolal k sobě 18. června 1968 – o pouhé tři měsíce dříve se musela paní Eva vyrovnávat s odchodem otce a následně i s těžkým onemocněním matky. Listopad 1989 přinesl Evě Mádrové okamžiky opravdového štěstí. Postupně však přicházelo zklamání a rozčarování, které však nijak neubralo z jejího entuziasmu a plánů. Láska k Bohu a bližním stála v jejím životě zkrátka nejvýše. Hned počátkem devadesátých let založila společně s MUDr. Luděkem Skálou a skupinou dalších příslušníků naší církve nejprve nadaci, později občanské sdružení Betanie – křesťanská pomoc, které podává pomocnou ruku potřebným, zejména seniorům. Dnes toto občanské sdružení poskytuje pečovatelskou službu i ošetřovatelskou a duchovní péči, a provozuje Dům důstojného stáří a od 18. listopadu 2009 i Villu Martha – domov se zvláštním režimem

v Hrušovanech u Brna. Sama
paní Mádrová označila rozvoj služeb
Betanie – křesťanské pomoci za zázrak.
Je symbolické, že její odchod
k Pánu 29. listopadu 2009 byl předznamenán
právě slavnostním otevřením
Villy Martha. Pán jí tak opět poděkoval
za její plnost života a zanechal
zde po ní další stopu, která nikdy
ze srdcí těch, kteří ji znali, nevymizí.
Život tak opět v Ježíši Kristu zvítězil
nad smrtí. Děkujeme, milá sestro Evo.

Martin Jindra

Poznámka Víta Mádra: Panu Martinu Jindrovi se podařilo udělat s Evou Mádrovou poslední audio rozhovor (1. října 2009) a také poslední portrétní fotografii. Materiály, které pan Martin Jindra sestavil z rozhovoru a z materiálů jsou na stránkách Paměti národa: <http://www.pametnaroda.cz/witness/clip/id/998>.

Při tomto rozhovoru si maminka poprvé uvědomila, že s ní něco není v pořádku, že jí začala vypadávat paměť a že začíná mluvit roztržitě. U rozhovoru jsem nebyl, ale večer mi říkala, že to dopadlo katastrofálně a že je z toho nešťastná. To ještě netušila, že je vážně nemocná. O to více si cením práce pana Martina Jindry a toho, že vše tak dobře zpracoval.

Vzpomínka Drahomíry Táborské

Eva Mádrová

Vtěsnat příběh lidského života do několika vět je jistě možné, ale já nechci, aby takový popis byl jen odrazem životní anabáze. Proto chci dát vzpomínkám na svoji celoživotní přítelkyni Evu Kopřivovou – Mádrovou poněkud širší rámec.

Své dětství prožila Eva se svými rodiči částečně na Slovensku (od jejích osmi let), kde její otec pracoval jako hlavní architekt města Košice a Evina maminka vytvářela krásný a inteligentní domov své rodině.

Gymnasiální léta naší Evy už patřily Brnu, kam se celá rodina Kopřivových přestěhovala začátkem války. Eva se v roztomilých bílých šatech z lehké vlněné látky objevila v naší sekundě. Hezká blondýna a roztomilí vyšití pejsci na těch bílých šatech ještě zvýšily příjemný dojem nové spolužačky. Dá se říct, že hned zapadla do našeho kolektivu. Dobrý prospěch, přátelský vztah ke třídě, to vše trvalo během celého studia na gymnasiu. Neseděly jsme sice spolu v lavici, ale stýkaly jsme se téměř denně v našem soukromí. Přesto, že byla válka, která se bohudíky vyhnula tragicky našim rodinám, prožily jsme hezké mládí. Ve škole jsme s Evou zažívali hodně legrace při jejích pozdních příchodech do vyučování, vždy měla pohotové vysvětlení na otázky profesorů – proč jde pozdě. Krásným hitem se stal Evin výrok: profesor Hanák přísně: „Jak je možné, že zase jdete pozdě?“ Kopřivová: „Prosím, kuň spadl před tramvaj“. To už bylo i na pana profesora moc a upřímně se smál s celou třídou.

Po maturitě v roce 1946 se Eva rozhodla pro studium filozofie a historie a své studium zakončila doktorátem. Bylo po válce, Eva a já jsme se chystaly na studium v cizině, chtěly jsme procestovat Evropu – ale chyba lávky. Přišel „vítězný

únor“. To už jsme také prožívaly své lásky. V roce 1946 byl založen Akademický klub Tábor, kde Eva poznala svého pozdějšího manžela Adu Mádra. Klub nám všem obohacoval život svým zaměřením, krásné přednášky, výlety, letní i zimní tábory. Ale komunistický režim nám silně a těžce poznamenal život. Já jsem pro svůj „původ“ nemohla dostudovat. Eva už jako vdaná byla pro svou „politickou“ činnost v roce 1953 zatčena. Nejen ona, ale i přátelé z naší původní študácké party na univerzitě. Manžel Ada se jí snažil svou oddaností ulehčovat tuto těžkou dobu – stejně jako její rodiče. Eva se chovala velmi statečně a i v těchto těžkých letech neztratila smysl pro humor a legraci, to ukázaly i dvě krásné historky. Po práci na poli byly vězeňkyně vždy podrobeny tělesné prohlídce. Nesměly si na poli nic utrhnout, Eva si pod šátkem na hlavě ukryla slunečnici. Nebýt smíchu spoluvězeňkyň, byla by ji mohla pronést. Bohužel ten smích Evu prozradil. Úspěch zaznamenal příběh ze Želiezovců. Vězeňkyně okopávaly řepu. Eva se nedala rušit ve svém tempu, pracovní vpadla z řady, takže když ženy už pracovaly v druhé rundě, Eva byla sice před nimi, ale vlastně poslední z první řádky. Přišla kontrola. „Kdo je ta žena, ta první před celou partou?“ „To je naše nejlepší pracovnice!“ zazněla odpověď. A tak naše Evička dostala tři dny volna.

Po propuštění v roce 1956 pracovala Eva na celkem bezvýznamných místech. Až později, když totalita se poněkud zmírnila, pracovala už jako psycholožka (psychologii vystudovala při zaměstnání). A život šel dál.

Eva s Adou měli dvě děti – dva syny, Dana a Vítka, ale v roce 1968 ztratila Eva jak tatínka, tak manžela Adu. Paní Kopřivová těžce onemocněla a Eva – při zaměstnání – musela převzít nejen výchovu obou synů, ale i péči o maminku. Život jí naložil těžké břemeno, neklesla, oba synové vystudovali a maminku dochovala až do smrti v roce 1973. Všechna tato léta zvládla až neskutečně dobře. Později si dala za cíl

pomáhat starým lidem. Spolu s Dr. Luďkem Skálou se jim společně podařilo přispět k založení občanského sdružení Betánie a později Domova důstojného stáří, na jehož výstavbě měla obrovský podíl mimo jiné i paní Ing. Jitka Bednářová, která Betánii i Domov důstojného stáří stále úspěšně vede.

Až v pokročilém věku si Eva mohla vydechnout a těšit se ze šesti vnoučat.

Spolu jsme často vzpomínaly na naše – vždy několikadenní – putování po Slovenských i Českých horách. Tyto vzpomínky zůstaly navždy studánkami štěstí v našich životech.

Těžká nemoc v listopadu 2009 (29.11.) ukončila plodný a často nelehký život statečné ženy, život bolestný, ale i radostný.

Zapsala přítelkyně Dada Táborská
září 2013

Vzpomínka Radky Prášilové

Protože jsme nežily obě ve stejném městě, setkávaly jsme se s naším nejbližším příbuzenstvem v Holešově. Teprve od roku 1945, kdy jsem v Brně chodila na konzervatoř a hlavně, kdy se má miminka – sestra Evina tatínka – přestěhovala do Brna, jsme se setkávaly často.

Moje nejzazší vzpomínka je také z Holešova. Bylo nám tehdy – Evě 10 – 11 a mně 12 – 13. Tehdy jsme prožily „dobrodružství“: kupovaly jsme si týdenní časopis, ve kterém vycházel dívčí románek KIM. Nadšeně jsme jej četly a připadaly jsme si dospěle, protože jsme chodily do parku nazvaném Amerika. Bylo to vzrušující naše tajemství.

Po mém příchodu do Brna jsme se viděly často a svěřovaly si všechno, co nás tehdy zajímalo. Na farním úřadě ČČSH mi bylo doporučeno, abych se přihlásila do Akademického klubu Tábor, který začínal po Praze i v Brně. Mezi zakladateli v Praze byl Adolf Mádr, student teologické fakulty, v Brně Zdeněk Chládek, student právnické fakulty. Když jsem do klubu poprvé přišla, byla jsem jediná dívka. Podruhé se mnou přišla Eva Mádrová, tehdy Kopřivová. A zůstala mu věrná až do závěru života.

V létě roku 1946 jsme prožily tři nádherné týdny v Olivětině, které pořádal AKT. Vzpomínám, jak jsme po dlouhé cestě v noci z Brna do Broumova přijeli vlakem a z Broumova už notně unavené dorazili do Olivětina, čekalo nás vřelé uvítání. V čele „uvítací delegace“ byl krásný, srdečný a veselý hoch jménem Ada. Později se mi svěřil, že věděl ihned, jakmile Evu uviděl, že je to ONA. Protože musel svou vyvolenou pomalu získávat, začali jsme si psát. Samozřejmě o Evě: co dělá, jak se jí daří atd. A dokonce mi asi dvakrát poslal peníze s přáním, abych koupila květiny a dala je do Evina pokoje na místo, kde je uvidí, jakmile vejde.

Ada byl opravdu vzácný, výjimečný člověk a mne nikdy nepřestane bolet, že tak brzy zemřel.

Vzpomínek na náš život by bylo moc. Ale nejsem sama, kdo díky této knížečce o nich píše. Snad ještě jednu, pokud je vhodná. Můj manžel Jaromír byl komunisty vyštván do emigrace a usadil se ve Vídni a já jsem po nějaké době dostala „milostivě“ povolení návštěvy. Po převratu jsem tam byla s ním, protože vážně onemocněl. Jeho stav byl několikrát kritický. A tak jednou, kdy jsem měla pocit, že to sama neunesu, jsem zavolala Evě. Mluvily jsme spolu snad hodinu a já jsem díky ní byla klidnější. A když mi za pár dnů přišel od Evy dopis, byl posilou a útěchou. Četla jsem jej denně a mám jej – notně pomačkaný – pořád.

Vždycky to byla Eva, která mi byla nejbližší a po jejím odchodu není opravdu nikdo, komu bych se mohla se vším svěřit – moc mi schází!

Napsala přítelkyně Radka Prášilová
říjen 2013

Vzpomínka Renaty Zemanové

Moje vzpomínky na nejmilejší přítelkyni

S Evou mne seznámil můj spolužák Josef Medek, který mne uvedl do rodiny pana architekta Kopřivy, kde se scházela skupina příjemných mladých studentů. Eva se svým pozdějším manželem Ádou, Dada, Jiří a Mirek. Občas jsme se scházely Eva, Dada a já, ale většinu vzpomínek mám na schůzky s Dadou. Po třech letech jsem přešla do Prahy a naše cesty se tak rozdělily. S Evou jsem se setkala bohužel na jiném místě, a to v lágru v Želiezovcích. Obě jsme byly bohužel odsouzeny za údajnou protistátní činnost a v Želiezovcích jsme vykonávaly polní práce. Eva přešla později do vězení v Pardubicích. Na Evu si vzpomínám v souvislosti s nástupem do práce. Přicházela vždy opožděně, klidným krokem a s úsměvem. Krásná je historka s jednocením řepy, tu jsem bohužel nezažila. Na jaře se jednotila řepa, což znamenalo, že každá z děvčat dostala dlouhý řádek, na kterém řepu jednotila. Eva se zpožďovala takže se stalo, že děvčata došla až na konec a vrátila se na nový řádek. Za chvíli přijel náčelník tábora podívat se, jak ženy pracují. Eva byla pro změnu daleko před ostatními a dostala od náčelníka pochvalu.

Po propuštění z vězení jsme se opět začaly setkávat. Vzpomínám si na jednu návštěvu u Evy, kdy už měla děti a mladší Vítek seděl v kočárku na balkóně. Hrál si s gumovou rukavicí, která se používala na umývání nádobí a moc mu chutnala. Dodnes vidím tu červenou rukavici a Evu, která sklesle seděla a řekla jenom: „Já už nemůžu.“

Později jsme se mohly setkávat častěji, když se Eva dostala do Seznamky a později do Manželské poradny. Já jsem získala místo ve Vyškovském muzeu a mohla jsem často jezdit služebně do Brna, takže jsme se mohly vídat skoro každý měsíc.

Nemohu zapomenout na setkávání v klubu AKT a pobyty na Vysočině a později na různých místech na rekondičních pobytech. Když už nám děti odrostly, začaly jsme s Evou jezdit na Slovensko, kde nám půjčovala její teta Frída krásnou chatu v lese u Dolného Kubína. Vozil nás spolehlivě Evin Trabant.

Vzpomínám si, že nás jednou navštívila teta Frída neohlášeně a při odchodu řekla: „Důfam, že budete upravit.“ Na příští návštěvu tety jsme se připravily tak, že jsme měly vzorně vše uklizeno. Nesnáž ale byla v tom, že jsme potom nemohly nic najít. Hory jsme milovaly - jak Eva, tak já a zůstaly mi krásné vzpomínky na hřebenové túry.

Po roce 1989 byly otevřeny hranice a Eva – známá cestovatelka – jezdila pilně do zahraničí. Občas mě přemluvila a díky ní jsem podnikla mnoho krásných zájezdů. Vzpomínám na Evu, která výborně plavala v moři a často se octla za bójkami. Mnohdy bylo slyšet: „Madam, no, no!“

Postupem času nám přibyla vnoučata, a tak jsme začaly jezdit s nimi. Pěkný byl pobyt v Beskydech, kde jsme vzali s sebou tři kluky a jednu fenku, nesmírně hodnou Dášenu. Když jsme se přiblížili k penzionu, kde jsme měli být ubytováni, ptala jsem se Evy: „Napsala jsi, že budeme mít s sebou pejska?“ Eva odpověděla: „Ne, ale zpátky nás nepošlou.“ Když jsme vyskákali z auta a majitelka nás přišla uvítat, tak se na chvíli proměnila v solný sloup. Ale všechno dobře dopadlo.

Nejlepší pobyty pro děti byla však chalupa první ženy jejího syna Dana v malé osadě Veselka blízko Kunštátu. Tam se děti opravdu vyřádily.

Také jsme jezdily spolu do lázní, poněvadž jsme měly obě potíže s klouby. Vždy to bylo pěkné, odpočinuly jsme

si a mohly jsme si více rozprávět.

Poslední léta jsem jezdila oslavovat Silvestra za Evou do Brna. Jednou se stalo, že krásný Vítkův labradorský retriever Gordon vlezl ke mně do postele. Byl sice hodně velký, ale srovnali jsme se. Když ráno Eva otevřela dveře, tak jsme oba ještě spokojeně spali.

Další labrador jménem Art je mnohem živější a jednou prý Evě snědl šestnáct meruňkových knedlíků i s peckami. Jednou ho Eva honila s proutkem, ale Art to považoval za hru, běhal kolem stolu a Eva za ním bezvysledně.

Eva byla vysoce inteligentní, věřící, přátelská, měla pevnou vůli, pokud si dala nějaký cíl, tak za ním šla tak dlouho, až ho dosáhla. To se například projevilo v jejím úsilí a pomoci při stavbě nového Domova důstojného stáří. Eva neměla lehký život, brzy ovdověla a zůstala s dětmi a nemocnou maminkou sama. Byla odkázaná sama na sebe, musela sama rozhodovat a snad proto byla někdy zvyklá energicky hájit svůj názor. Vzpomínám si na příhodu, kdy překročila za volantem povolenou rychlost. Příslušník policie nás zastavil a Eva se moc divila, že to není možné. Dostala pokutu tisíc korun (kterou nezaplatila) a pokárání: „Paní, ve vašem věku ...“, což se jí nemile dotklo. Jindy například jsme v nějaké vesnici píchly kolo a auto zastavilo zrovna před domem automechanika.

Víra a zaměstnání psycholožky jí vedlo k pomoci potřebným. Usilovala o pozitivní myšlení a byla za všech okolností optimistkou. Na rozdíl od Evy jsem velký pesimista a Eva byla moje vrba. Vždy jsem mohla přijít a vždy se mi dostalo rady a pomoci.

V posledním roce Evina života jsme byly spolu v lázních Bechyně. Ve starém bývalém klášteře jsme mohly

koupit svíčku, zapálit ji a myslet nějaké přání. Evina svíčka zhasla a já jsem se zalekla. Evě jsem řekla: „Doufám, že nejsi pověřivá“ a ona mi odpověděla: „Moje jediné přání je, aby se moji dva synové usmířili.“ Dále mi kdysi řekla, že by chtěla umřít dřív, než já a moc mě to překvapilo, protože jsme nebyly zvyklé projevovat své city.

Další setkání s Evou už nebylo radostné, kdy jsem ji navštívila v nemocnici, a pak už jen při posledním rozloučení.

Eva byla mou nejmilejší přítelkyní, téměř sestrou a moc mi chybí.

Napsala Renata Zemanová
říjen 2013

Výstřižky

O lidech, kteří nemyslí jen na sebe

PhDr. EVA MÁDROVÁ z brněnské Seznamky patří k nejpulárnějším postavám současného Brna - alespoň co se okruhu těch nejstarších týče. Svěřují se jí jako mámě. Oteví ráj před ní svá srdce dokofán. A co je u téhle věkové kategorie zvláště cenné - poslechnou ji.

Přicházejí k ní všichni ti, co se cítí sami, co chtějí a mají sílu žít. Mnohým odešel partner a oni se rozhodli začít v sedmdesátí nový život. Začali hledat člověka... a s pomocí Evy Mádrové našli zaji.

Její práce - to není jen jak by se zdálo - obsluha kybernetického stroje, který zpracuje váš děrný štítek a vyhledá vám „toho druhého“. Poslání šifky brněnské Seznamky je mnohem širší, mnohem obtížnější. Tak především vás musí důkladně vyzpovídat a poznat. V její kanceláři se rozpřádá na sta nitek nejrůznějších osudů. Teprve pak, když o vás něco ví, může se vám citově i lidsky přiblížit. Vaše trampoty i starosti už netřítí jenom vás. Jejich váha se rozložila i na její bedra. Spolunese váš osud - aby se tak řeklo.

Dobry clovek jeste zije

Seznámí vás s dalšími, kteří hledají. Na společenském večírku, na projížďce parníkem, v divadle, na koncertě. Ostýchavým pomůže úsměvem, povzbuzením, těm, kteří se nepřestali červenat ani v osmdesátí, dělá gardedému. A když se to povede - a vy konečně najdete toho pravého, tu pravou - raduje se s vámi. To jí pak zalije vlna uspokojení, asi jako když matka šťastně ožení syna.

A večer - zatímco vy se procházíte cestičkami Spilberku na své první schůzce - ona sedí nad knížkami a čte a čte. Odborná literatura z oblasti lidských vztahů je pestrá a tak udržet krok se světovými psychologickými teoriemi v oblasti stáří a stárnutí není jen tak.

Když jsem se jí zeptal, proč tohle všechno dělá, odpověděla: „Prodlužuji lidem život. Protože ten, kdo je nešťastný, kdo nemá a nemůže mít rád blízkého člověka, takový jako by ani nežil.“

-br-
Foto: Z. Podlesný

VÍTE nebo NEVÍTE

Jubilující psycholožka

Dnes se v plné svěžesti dožívá sedmdesát let brněnská psycholožka PhDr. Eva Mádrová (na snímku se svými vnuky). Jistě si na ni vzpomenou klienti někdejší brněnské Seznamky Služeb města Brna nebo pěstounské rodiny, kterým jako jedna z prvních u nás poskytovala od šedesátých let psychologickou péči. Jako bývalou vedoucí oddělení v Pedagogicko-psychologické poradně města Brna ji zná řada brněnských učitelů, rodičů a bývalých žáků. V současnosti je činná jako

externí spolupracovnice Rodinné a manželské poradny v Brně a sdružení Betanie poskytujícího pomoc lidem trpícím stářím, invaliditou či jinou nouzí. Její dlouholetá poradenská i životní zkušenost se odráží v jejích odborných i popularizujících článcích a publikacích. Doktorka Mádrová dodnes ráda vzpomíná na klienty, jejichž osudy spojila v Seznamce a poté pak jejich děti poznala jako žáky základních škol. Nyní očekává, kdy se u ní v poradně přihlásí už i vnoučata. (dan)

Na Dům důstojného stáří jsme pyšní

Pečovatelky a sestry občanského sdružení Betánie dobře vědí, jak bolestné může být stáří – po fyzické i duševní stránce. Na fyzickou bolest platí léky, ale se smutnou duší to tak snadné nebývá. Kromě porozumění a laskavého slova ale Betánie starým lidem nabízí i praktickou pomoc: ošetření, převazy a aplikace injekcí v pohodlí domova (u těžce nemocných pacientů dokonce 24 hodin denně), ale také pomoc s úklidem nebo doprovod k lékaři. O vzniku a činnosti této neziskové organizace jsme si povídali s předsedkyní PhDr. Evou Mádrovou.

Jak vzniklo sdružení Betánie? Proč jste se vlastně dali dohromady?

Až do roku 1990 existoval na veškerou sociální péči v podstatě státní monopol. Všichni jsme cítili, jak zoufale to nestačí, jak zejména senioři potřebují kromě základního existenčního a zdravotního zázemí také dobré slovo a lidský přístup. Princip byl jasný, ale jak ho naplníme, to jsme netušili. Začali jsme sociální poradnou a využili jsme dobrovolníků z vlastních řad. Později jsme založili občanské sdružení,

dali jsme mu biblické jméno Betánie a začali jsme zajišťovat pečovatelskou a ošetrovatelskou službu v domácnostech. Na to už jsme museli přijímat pracovníce, uzavírat smlouvy se zdravotními pojišťovkami i s klienty a shánět prostředky od jednotlivců, organizací i úřadů.

Kromě sester a pečovatelek v terénu máte ale i stacionární zařízení.

Ano, a je to tak trochu naše chloubka. Víte, ta práce v terénu je strašně potřebná, ale je jí málo vidět, kdežto náš Dům důstojného stáří v Maloměřicích opravdu vidět je. Stačí prohodit pár slov s jeho obyvateli. Má za sebou

necelé dva roky bezchybného provozu. Vytvořili jsme tam neobyčejně pěknou atmosféru, je to místo, kde se pořád něco děje: přednášky a besedy, koncerty dětských sborů, cimbálka, písničky s harmonikou i árie z Mozartových oper.

Čím se Dům důstojného stáří liší od podobných zařízení?

Je to kombinace penzionu a domova důchodců. Z hlediska organizace složitější, ale pro obyvatele velká úleva. Každý má svou svobodárnu, ale když třeba ztratí pohyblivost, nemusí se stěhovat jinam, leda do jiného patra na ošetrovatelskou jednotku. Nedovedete si představit, jak tohle vědomí uklidňuje.

PAVLA VÁŇOVÁ

Eva Mádrová

OBČANSKÉ SDRUŽENÍ BETÁNIE

– křesťanská pomoc
Ize kontaktovat telefonicky
na čísle 542 217 406 nebo
542 219 719 a osobně
na adrese Joštova 7.

Esej o svědomí

„Neshledávám na tomto člověku žádné viny,“ řekl Pilát a chtěl Ježíše osvobodit. Ale dav venku křičel stále silněji: „Ukřižuj, ukřižuj!“ A tak jim jej vydal k ukřižování.

Historie dva tisíce let stará a stále živá, znovu a znovu jsou lidskými ortely neviní přibíjeni na kříž. Dějiny si vždy dokáží vytvořit své farizeje, Piláta a křičící dav. Je to opravdu tak snadné? Zdá se, že ano. Poslechněme si slova soudkyně našeho státního soudu, která vynesla rozsudek smrti nad politickým vězněm v padesátých letech: „Přiznávám, že jsem od samého počátku, co jsem zjistila, že mám přidělenou určitou věc k soudnímu jednání, pilně naslouchala návođu, jak mám ve věci postupovat. Ani jsem se nebránila zdůrazňování nutnosti, že má jistý obžalovaný dostat trest smrti. Ne, nechtěla jsem dělat nějakou rebelii, jež by vedla ke ztrátě důvěry v mé schopnosti vyhovět mým politickým soupeřům. Ne, nechtěla jsem vybočit

z řady. Naopak, snažila jsem se být natolik disciplinovaná, že jsem ani nepátrala proč má být obžalovaný pověšen, či to byl zájem. Trestná činnost vytypovaného obžalovaného naprosto neodpovídala trestu smrti. Na mně však spočívala tíha stranické odpovědnosti, podlehla jsem proto nátlaku a rozsudek smrti jsem vynesla... Při popravě stála jsem docela chladná a lhostejná k celé akci...”

Člověk pocítí mrazení v zádech, když čte tato slova, ale možná, že jen někdo... Naši soudci se ve svém slibu zavazují hájit právo a hledat pravdu. „Ale co je to pravda?“ řekl Pilát a umyl si ruce. Naše soudkyně však postoj Piláta výrazně předčí: ... ani jsem nepátrala po tom proč má být obžalovaný pověšen, či to byl zájem.“ Vidíme dokonalý výtvar moderní doby, člověk — stroj, maska společenské role, která koná automaticky to, co přináší prospěch a klid. Niterné lidské já, které žije tím, že hledá odpovědnost a smysl svého bytí, se

vytratilo. Nebylo třeba ani si umýt ruce. A nejen ruce, i svědomí zůstalo čisté, pověďaž nebylo používáno.

Věc je zdánlivě jednoduchá a odpovídá představám totalitní moci. Jednoduchá je ovšem jen tehdy, zapomeneme-li na oběť. Ještě nikdy se v dějinách nepodařilo zničit druhý pól — člověka, pro kterého je hlas svědomí takovým kategorickým imperativem, že se nechá mučit, jde do vězení i na smrt.

Srovnajme se slovy dr. Milady Horákové, která napsala krátce před svou popravou: „Nelitujte mne! ... Svůj trest nesu odevzdaně a podrobuji se mu pokorně — před soudem svého svědomí jsem obstála... Jsem pokorná a odevzdaná do vůle Boží — tuto zkoušku mi určil a já jí procházím s jediným přáním: abych splnila zákony Boží a zachovala své čestné lidské jméno.“

Svědomu dr. Milady Horákové je tak jemné, tak plné hledání a sebezpytování, že uvažuje i o možnosti, že se mýlila. Ani

slovo nenávisti či trpkosti vůči svým katům před svou justiční vraždou. Naopak, váží ještě pravdu na kyvadle dějin: „Nebylo to nízké a nečestné, co mne přivedlo či svedlo k těmto koncům, ... Proto prosím, vy, kteří budete jednou přesvědčováni časem, já už to vidět nebudu, nejdete-li mou chybu potvrzenou — suďte po pravdě — proto mne nebudete jistě méně mlívat, když si budete umět říci: udělala chybu.“

Jak rozdílné ženství ve dvou podobách. Jsou to dva věčné protipóly lidského života, dobra a zla. Zlo má často převahu svými mnohotvarými podobami — vedle vědomé zášti a nenávisti bere na sebe i podobu splněných přání — moci, peněz, zisku, slávy, prospěchu. Není ani vždy nutné vynášet rozsudek smrti, někdy stačí přikývnout, či dokonce jen mlčet, stát se lhostejným, přizpůsobit se průměru. „Nevybočít z řady,“ to má své výhody — zbavuje odpovědnosti, nutnosti myslet, snižuje strach. Mizí do-

konce i odpovědnost za vlastní život. A tehdy se může stát, že druhý člověk není naše já, jen v jiné podobě, nemá svou jedinečnou hodnotu a důstojnost. Stává se manipulovatelným objektem a také se může stát „vytypovaným obžalovaným“, kterému se místo života přisoudí smrt.

Druhý pól, to jsou ti jedinci, kterým jejich svědomí nedovolí zradit dobro, pravdu a lásku k člověku. Oba póly za svůj postoj musí platit. Ti první, přizpůsobiví, platí ztrátou svého nejvnitřnějšího já, životního smyslu, mohli bychom také říci „ztrátou duše“. Ti druzí platí utrpením, často životem. Jeden z vězňů padesátých let vtěsna celou hrůzu do několika vět: „Bylo to nekonečné peklo. Pro vyličení některých dnů či měsíců bych nenašel ani slova. Skoro každý den tenkrát kolem mne někdo zemřel, zešilel či byl ubit.“ A Jan Zahradníček, slovy básníka zvolal: „V té chvíli jsem se zděsil, co se stalo s člověkem...“

Vývoj dějin ale ukazuje, že i kat je souzen svou obětí, soudce

obžalovaným. Nejsou souzeni obvykle mocí tohoto světa, ale těmi ideály a myšlenkami, pro které jejich oběti trpěly. A tento soud je neodvratný, přesahuje rámec lidského života a směřuje k věčnosti nad námi. V koloběhu dějin pravda oběti nakonec vždy vítězí. Je hlubokým tajemstvím lidského života, že touha jít za pravdou a spravedlností je v některých lidech nezničitelná.

Padesátá léta jsou za námi. Nyní jde o budoucnost. Dokážeme po čtyřicetileté destrukci životních hodnot, s balvany lhostejnosti a vypočítavosti ve svých srdcích, tvořit nové vztahy mezi lidmi? Snad, kdyby se svědomí stalo opět živým ohlasem našeho nitra... A je to právě dnes kdy potřebujeme svědomí. EVA MÁDROVÁ

Odkazy: 1. Dopisy Milady Horákové, Lid. noviny, Praha 1990, str. 61, 67, 19. 2. Ant. Kratochvíl: Žaluji, 2, Česká expedice a Doemen, Praha 1990, str. 116, 17.

Kolik času ještě zbývá?

Dnes ve 14 hodin se v Brněnské restauraci Stadión v Kounicově ulici sejdou členové Konfederace politických vězňů Moravy a Slezska z let 1948 až 1959. Atmosféra bude nepochybně rozporuplná: částečné uspokojení, že se začíná realizovat rehabilitační zákon, ale současně hluboké znepokojení nad přetrváváním komunistických struktur, pod starými či novými jmény. Podle strategie — účel svě-

NELZE MLČET

tí prostředky — se skryš i otavkeně vytvářejí nové klany staré moci a mistrně ovládají ideologické proměny. Tentokrát však političtí vězni nedopustí, aby jejich bývalé utrpení bylo opět zmarováno.

Na tomto sjezdu zazní zásadní podpora pro dokončení revolučních změn. Především je nutné důsledně odstranit nomenklaturní kádery a odstoupení těch osob z politického života, které se podílely na vzniku a rozvoji totality, s katastrofálními následky pro celý národ. Zjišťuje se, že mnohé konkursy byly vlastně podvody a mnohá vyjádření důvěry bývalým vedoucím byla zmanipulována. Mnoho lidí, postižených bývalým režimem, je postihováno dále a mnozí mladí lidé stále čekají na svou příležitost uplatnit svůj talent.

Lidé, poukazující na tyto nepravosti, musí být slyšeni a jejich slova musí být brána

v úvahu na kompetentních místech. Konfederace žádá, aby byl vyvlastněn majetek KSČ, získaný na úkor celého národa, a aby byl postihován i ve svých vedlejších, skrytých formách. Dále, aby boj lidí vězněných, mučených a popravených komunistickým režimem byl uznán jako třetí politický boj. Objektivní nahlédnutí do našich dějin od roku 1945 k tomu dává plně oprávnění.

Konfederace podporuje etické směřování národa k hodnotám pravdy, spravedlnosti, vzájemné lidské pomoci i k pochopení nutných obětí. Stavíme naději proti zalkovnosti a nedůvěře.

Vešle těchto požadavků bude projednávána i průběh rehabilitací — metody provádění a rychlost postupu. Průměrný věk vězňů z padesátých let je 75 roků. Kolik času ještě zbývá?

Mnoho nezúčastněných lidí vidí v rehabilitacích pouze vyplacení určité peněžní částky. Podle zákona má tento finanční obnos částečně nahradit alespoň ztráty na výdělku. Jen úplná nevědomí by se mohli domnívat, že těmito penězi by mohla být odčiněno nepopsatelné utrpení, které nabývalo stovky podob bídy a hrůzy v nitru každého jedince. Jedná se vlastně jen o symbolické odškodnění, proti kterému by mohla protestovat jen lidská nevědomost či zálk. Tito lidé nebojovali za sebe, ale pro celý národ. U rehabilitací však nejsou důležité jen finance, podstatné je také to, že pojmy jako pravda a spravedlnost znovu nacházejí svůj obsah a důstojnost.

EVA MÁDROVÁ

Text nekrologu Pavly Váňové

Eva Mádrová († 29.11.2009)

Vážení smuteční hosté, sestry a bratři.

Loučíme se dnes s dobrou služebnicí Páně, která pro nás pro všechny velmi mnoho znamenala.

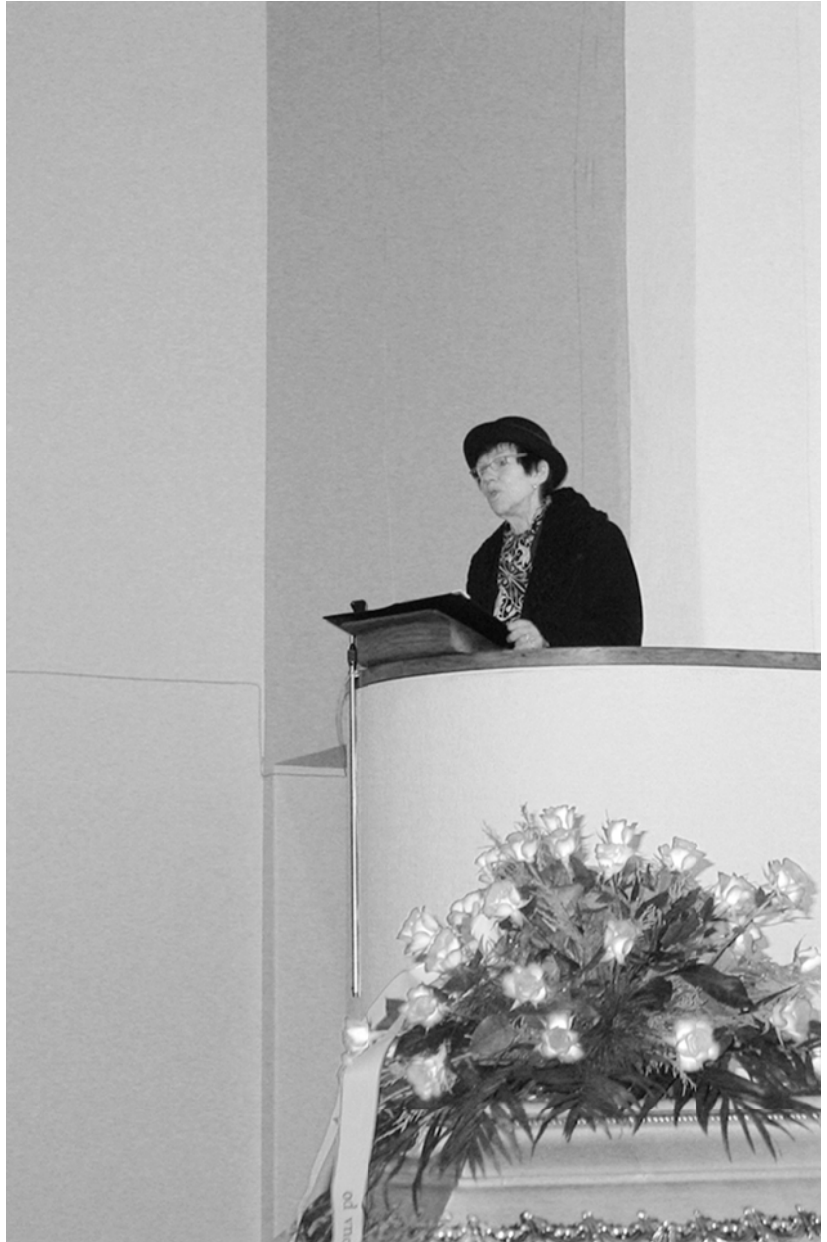
Pro každého z nás jednotlivě, pro své nejbližší, pro široký okruh přátel, pro brněnskou obec náboženskou, pro členy Akademického klubu Tábor, pro členy a pro pracovníky občanského sdružení Betanie, křesťanská pomoc, a také pro bezpočtu jeho klientů v terénní a ve stacionární péči.

Betanii tady dnes zastupuji, a musím říci, že jsem právě po doktorce Mádrové přijímala vedoucí funkci s velikými rozpaky a s vědomím vlastní nedostatečnosti.

V této souvislosti si dovolím přečíst kousek elektronického dopisu, který jsem dostala předevčírem od jednoho z našich lipských přátel, Stefana Hüneburga:

Naše milá sestra doktorka Mádrová tedy odešla domů, a přestože již byla nějaký čas na odpočinku, zanechala po sobě prázdnou mezeru. Byla pro mne člověk, který na mne působil velkým dojmem, a který se neochvějně zasazoval o věc čínorodé lásky k bližnímu. Svým spolehnutím na Boha, pokud jde o vývoj práce Betanie, mi několikrát udělila lekci. Vždycky, když odejde taková zářivá osobnost, se naskýtá otázka: odkud se dnes mohou brát lidé, aby zaujímali taková uprázdněná místa?

Historie občanského sdružení se začala psát hned po sametové revoluci. Samozřejmě napřed jen skromnými krůčky. Dr. Mádrová, spolu s dr. Skálou, dr. Chládkem a několika dalšími si řekli, že je třeba působit nejen uvnitř církve, ale orientovat se i navenek, a to na pomoc všem potřebným. Pro začátek bezplatnou

poradenskou službou s tolika odbornostmi, kolik bylo k dispozici dobrovolníků, vesměs vysokoškolsky kvalifikovaných, v různých profesích.

A tady je třeba říci, že právě rozhodnost, s jakou šla Eva Mádrová za uskutečňováním svých cílů, přispěla k tomu, že se prakticky z ničeho podařily malé zázraky (a také ovšem sehrály roli některé náhody, které vlastně nebyly náhodami, ale pomocí shůry, jak Eva říkávala).

V té době už byla zralá žena, matka dvou velkých úspěšných synů a vdova po skvělém, předčasně zesnulém faráři. Ale zachovala si své vyzařování a svůj pozoruhodný dívčí půvab. A ten ji nikdy neopustil, až do letošního - jejího posledního podzimu.

Dokázala přesvědčovat a organizovat navenek i dovnitř, navázala kontakty nejprve s Bavorskou, a posléze – za vydatné pomoci dr. Luďka Skály – se Sasskou diakonií, a s těmito cennými zahraničními impulsy a za pomoci domácích institucí i sponzorů, na které uměla zapůsobit, a v neposlední řadě s podporou naší Církve československé husitské - postupně vybudovala Betanii jako uznávanou jihomoravskou nestátní neziskovou organizaci ve sféře všestranné péče o seniory. Byla její dlouholetou předsedkyní a dr. Skála místopředsdou. Kdybych to přirovnala k Sokolu, byli to takoví naši Tyrš s Fügnerem. Uměli nadchnout, uměli vést, uměli vychovávat spolupracovníky.

K oddaným dlouholetým dobrovolným pracovníkům postupně přibývalo víc a víc placených odborných sil. A pokaždé, když se zdálo, že budou Betanii nepřekonatelně chybět nejen prostředky, ale zejména lidské zdroje, dostalo se jí nečekané pomoci, která byla nepochybně v Boží režii. Připomenu jenom to, jak se objevila na scéně sestra Bednářová, dnešní ředitelka Betanie.

Ti, kteří odcházejí, si často dělají starosti, jaké budou osudy jejich díla, jejich celoživotního snažení. Ale sestra Mádrová mohla zavřít oči s vědomím, že postavila do života dva dobré syny, kteří mají další pokračování rodu, a že založila organizaci, o kterou se v rukou sestry ředitelky Bednářové nemusí obávat.

Ovšem nestačilo by, kdybych vylíčila doktorku Mádrovou jako úspěšnou organizátorku. Dohodli jsme se s předsedou Akademického klubu Tábor, bratrem Rostislavem Viktorinem, že vyzvednu také její klubovou činnost. Sestra Mádrová měla bezpočtu zajímavých přednášek ze svého oboru – z psychologie, které podávala živou, tak trochu seminární formou, vybírala k četbě poutavé příběhy pro pořádané besídky, a v neposlední řadě uměla přispět také duchovním zamyšlením, a to jak na klubových setkáních, tak i na rekondičních pobytech, které měla velmi ráda. Dokonce ještě letos v září si toho společného pobytu v přírodě opravdu užila. Také to bylo společenství, kde bude velmi chybět ...

Ale poděkujme dnes Evě Mádrové z celého srdce. Připojují se k nám také naši lipští partneři, od nichž jsme byli zahrnuti upřímnými slovy uznání, obdivu a úcty k zesnulé. Přejme dnes Evě, že ji už nic nebolí, a že je po tolika létech zase pohromadě se svým vzácným mužem. Děkujeme Evě, a děkujeme za ni Pánu Bohu.

Pavla Váňová
*předsedkyně o.s. Betanie, křesťanská pomoc
prosinec 2009*

Na cestě životem můžeme i z kamenů
postavit něco hezkého. J. W. Goethe

Pour Feliciter 2009
Eva Mádrová

Obsah

Velezrada pro TGM	009
Rada do života	058
Text o TGM	061
Úřední	079
Texty	111
Text Martina Jindry	113
Vzpomínky	131
Vzpomínka Drahomíry Tábořské	133
Vzpomínka Radky Prášilové	139
Vzpomínka Renaty Zemanové	143
Výstřižky	151
Rozloučení	161
Text Pavly Váňové	162
Poslední novoročenka	167

Eva Mádrová: Velezrada pro TGM

Dodatkové texty: archív, Drahomíra Táborská, Martin Jindra,
Pavla Váňová, Radka Prášilová, Renata Zemanová, Vít Mádr

Text na zadní straně obálky: Radka Prášilová

Grafická úprava: Vít Mádr

Fotografie: archív, Eva Mádrová, Martin Jindra, Vít Mádr

Publikace neprošla jazykovou korekturou

Sazba a tisk: StudioLuk

Pro Víta Mádra vydalo v roce 2013 StudioLuk

Vydání první

Počet stran: 170

Neprodejné

www.madr.cz/evamadrova